

ROMANOS

Pablo Romano Sehuosicohua'ire Toyaye

1 ¹Yë'ë Pablo, Jesucristo jo'yaë'ë. Maija'quëpi yë'ëre soini cui'ne i jëjo daoquëre nepi, yë'ëre i huaso cocare quëaja'quëre.

²Maija'quëpi ja huaso coca ai tsoe ca nëoquëna, ire quëacaicohua'ipi i de'o toya pëpëna toyaahuë'ë. ³Maija'quë mamaquë Jesucristo ayere Jesucristo pai de'oni judío pai ëjaë David tsëcapë aquë paji'i. ⁴Pai pa'iquëta'a Maija'quë mamaquë tutu quë'ire papi asayë, i de'o joyo tutupi yo'oquëna, ju'isiquëpi huëni iñouna. ⁵Jaje pa'ina, Jesucristo do'ipi Maija'quë yëquëre i mamipi i jëjo daocohua'ire nepi, si'a yeja pa'icohua'ipi sehuoni cui'ne i case'ere necaicohua' pa'ijajë caquë. ⁶Mësaruje jaohua' acohua'ipi Maija'quë soisicohua' pa'iyë, Jesucristo tsecohua' pa'ijajë caquë.

⁷Si'aohua' Roma daripë acohua' Maija'quë soisicohua'ire caquë toyayë, mësarute. Maija'quë oi soipi, mësarupi ina isisicohua'ipi de'oye pa'ijajë caquë. Soisicohua'ipi de'oye pa'ijë'ë, Diusu Maija'quëpi cui'ne Jesucristopi de'oye pa'iyë isiquëna.

Romana Pablo Do'i Sai Ëaye

⁸Du'ru macarepa Jesucristo do'ire yë'ë ja'quëre sihuayë, si'aohua'ire mësaruni cuasaquë. Mësaruru Maija'quëre cuasajë pa'iyë si'a hue'ña pa'icohua'ire de'oye quëajëna, sihuayë. Sihuaquë de'oji cayë, Maija'quëna. ⁹Yë'ë si'a joyorepa cuasaquë Maija'quëre necai pa'iyë, i mamaquë cocarepa quëacaiquëpi. Maija'quë api, iti ñasiquë si'anë yë'ë mësarute cuasaquë sëcakaiye. ¹⁰Si'anë Maija'quëre señë, i yëyepi pa'ina, yë'ë jaro do'i sasi'i caquë. ¹¹Jaje pa'ina, cõcaiye yëyë, mësarute joyo pa'iyë, ai jerepa tutu quë'iohua' pa'ija'cohua'ire. ¹²Ñeje caquë cayë: Maija'quëre mai cuasayere sa'ñe cõcaiye caquë yë'ëpi mësaruru cuasayere se cõcaina, mësarupi yë'ë cuasayere cõcaijë'ë. Jaje yo'ojë sa'ñe cõcaiye pa'iji.

¹³Maija'quë do'ijë yë'ë mësaruru quë'ro sasi'i si'anë caquëta'a yureje ja yë'ta'a saiye pa'ñere asajë'ë caquë quëayë. Hueare tãayeje pa'ye mësaruja'a Maija'quë joyo ayere sani tãasi'i caquë cuasahuë, yequë hue'ña judío peocohua'ija'a tãayeje pa'ye. ¹⁴Jaje pa'ina, yë'ë sehuosi do'ire ta'ñe asacohua'ire, huesëcohua'ire,

ëjaohua'ire cui'ne ëjaohua'i peocohua'ire, si'aohua'ire quëaye pa'iji. ¹⁵Jaje yo'oquë cui'ne mësarü Roma pa'icohua'irejê Maija'quë coca quëacaiye yëyë.

Maija'quë Coca Tutu Quë'i

¹⁶Maija'quë huaso coca quëaye yë'ëre huajëya'ye nëinë paji. ¿Maija'quë tutu quë'i cocarepa me yë'ëre huajëya'ye nëico'ni? Si'aohua'ire ite sehuocohua'ire huaso ja'ñe a'ë, judío paire cui'ne judío pai peocohua'irejê. ¹⁷Jaje pa'ina, necaire paye pa'iji cuaca do'ire Maija'quëpi nuñerepa pa'icohua'ire neñere quëaji, de'o cocapi: “Nuñerepa pa'iquë cato, Maija'quëpi necaire paye pa'iji cuasayepi pasipi” caji tsoe toyase'e.

Do'i Quë'iohua'i Pa'iyë

¹⁸Iohua'i co'aye yo'oyepi Maija'quë coca ye'yayere sañope yo'oyë. Jaje yo'osicohua'ire Maija'quëpi ma'tëmöre papi iohua'i yo'osi do'i co'ayere papi sai ja'ñe jëjo dao ja'ñere iño'pi, maire. ¹⁹Jaohua'i tsoe asayë, ta'ñe Maija'quë ayere. Jaje pa'ina, ipi jaohua'ire du'ru iño'pi, i ayere ña ja'ñe. ²⁰Si'aye iye yeja pa'iyë ipi de'huapi. I de'huani pa'i macapi huëoni i nese'ere ñajë Maija'quë pa'iyë asayë, ite ñama'pë pa'inije. Jaje pa'ina, Maija'quë tutu quë'ipi cui'ne ti pani huesëquë pa'iyë asajëta'a de'oye yo'oye pasi do'ire, ca de'huani jëa ti'añe peoji, jaohua'i. ²¹Jaje Maija'quë pa'iyë asacohua'ipi Maija'quëre papi cajë ite oiye pahuë. Cui'ne yequeje de'oquëre papi caye pahuë. Coa ai jerepa yeque ti do'i peoyere cuasahuë. Cui'ne iohua'i huesë joñoapi nea hue'ñana ne huesëhuë, co'a joñoa hue'e do'ire. ²²Jaje pa'ina, ta'ñe pa'iohua'i a'ë cacohua'ita'a coa ai jerepa huesëohua'i pa'iyë. ²³Maija'quë de'oquërepa pa'iquëta'are tiñere señë, ju'icohua'ijë pa'iohua'ire de'huase'ere, paije pa'ire, pi'aje pa'ire, nëicohua'ijë pa'ire cui'ne añaje pa'ire de'huase'ere.

²⁴Jaje pa'ina, señajë mësarü yëyeje yo'ojë pa'ijë'ë caquë jeocopi, Maija'quë. Jaje caquë jeocouna, huajëya'ye sa'ñe yo'ohuë, iohua'i capëje ti oiye peoyerepa. ²⁵Nuñerepa Maija'quë cocare asayë yëma'pë coa ai jerepa cosoyere asahuë. Cui'ne jaje yo'ojë Maija'quë de'huasi co'amañare sei'ë, de'oquëre pa'ë cajë. Maija'quëre pare sema'pë cui'ne Maija'quëre pa'ë caye pahuë. Maija'quë cato ti de'oquëre pa'ë caye pa'iji, si'anë. Jaje pa'ijaquë.

²⁶Jaje pa'ina, Maija'quëpi jeocopi, co'aye si'sire yëcohua'ini coequë. Jaje pa'ina, nomiohua'ijë Maija'quë cuañese'e jeoni sa'ñe nomiohua'ija'a ëmëre yo'oyeje yo'ohuë, si'si. ²⁷Cui'ne jaje ëmëohua'ijë nomiohua'ire yo'oye jeoni sa'ñe ëmëohua'ija'a yo'ohuë. Ëmëohua'ipi huajëya'ye yequë ëmëohua'ini yo'o do'ire iohua'i capëapi ai yo'oyë, iohua'i co'aye yo'o do'ire sai cuañojë.

²⁸Jaje pa'ina, iohua'ipi Maija'quëre asayë coeye sëte, ijë iohua'ire jeocopi, joyo huesëohua'i pa'ijë iohua'i yëyeje co'ayere pa'ijajë, caquë. ²⁹De'oye nuñerepa pa'iyë peocohua'ipi co'ayese'epi timësicohua'ipi pa'iyë, si'si yo'oye, nomi yëye, ëa ña'ñe jaiye tayo yo'oye. Co'amañare ëa ñajë

co'aye cuasaye, huani j̄eõñe, uihuaye, cosoye, co'a merepa co'acohua'ipi cui'ne co'a coca carojaicohua'i pa'iyë. ³⁰Yecohua'ini co'acohua'i a'ë cayë, Maija'quëreje coecohua'i a'ë, j̄osa yo'ocohua'i a'ë, coa paipi ne ti'añe pa'iji cuasacohua'i a'ë, cui'ne yë'ëpi jerepa pa'i a'ë cuasacohua'i a'ë. Co'ayere ai jerepa se cuasa huëcōhua'ipi cui'ne pëca ja'quëohua'ireje de'oye sehuoma'cohua'i a'ë. ³¹Yëhuoye asa ti'añe coecohua'i a'ë. Iohua'i ca nëose'eje yo'o ti'ama'cohua'i a'ë. Iohua'i sihuama'cohua'i a'ë. Yecohua'ireje sañope yo'ose'ere saï de'huama'cohua'i a'ë. Ai yo'ocohua'ire teaye pa'iohua'ire yecohua'ire ñama'cohua'i a'ë. ³²Jaohua'i cato Maija'quë cuañese'e si'aye asacohua'i a'ë. Cui'ne asacohua'i a'ë, iye yo'osicohua'i pani do'i quë'iohua'ipi pa'ijë j̄uni huesëye pa'iji case'eje. Jajë asacohua'ita'a ai jerepa co'ayere yo'ojë pa'iyë. Cui'ne yecohua'ipi co'aye yo'ojëna, sihuajë yëjë ñañë.

Maija'quë Nuñere Papi Ca Huesoye

2 ¹Yequë yo'ose'ere ña t̄ejini co'aye yo'ouquë api ca huesoquë pani ca de'huani j̄ëa ti'añe peoji. Më'ëpi yequë yo'ose'ere ña t̄ejini co'aye yo'ouquë api ca huesoquë pani, më'ëja'a co'ye ca huesoye pa'iji, më'ëje cui'ne yo'o do'ire. ²Jajë pa'ina, asayë, mai Diosupi paï yo'oyere ña t̄ejini i coca cayeje pa'ye nuñerepa ca huesoja'quë api, ja co'ayere yo'osicohua'ire nejoñe pa'iji ca maca. ³Jajë pa'ina, më'ëpi cuasani Maija'quë paï ñape yo'ose'e ña t̄ejini ca hueso mu'se ti'aëna, yecohua'ire tayoyë, cuasaquëpi cui'ne më'ëpi iohua'i yo'oyeje yo'ouquë pani çjëaja'quë a'ë, cuasaquë? Jëaye peoji. ⁴¿Më'ëre ponañere caquë Diosu dahuëre quëcoquë yo'ouquëna, i oi yo'oyere asama'ë huesëquë coeyë, më'ë? ⁵Jajë pa'iquëta'are më'ë joyo j̄ëa do'ire më'ë pa'iyë pönëma'ë coequë paë'ë, më'ë. Jajë yo'ouquë ai jerepa më'ë nejo cuaño ja'ñere ts'i'so timëñë, më'ë Maija'quë paï ñape yo'ose'e ña t̄ejini ca hueso mu'se ti'aëna, saï ja'ñere më'ë yo'ose'eje pa'ye. ⁶Ja maca ipi paï ñape yo'ose'eje pa'ye saija'quë api. ⁷De'oye yo'oyere yo'o jujama'cohua'ipi ëja deoyere cui'ne i de'oye pa'iyere cui'ne ju'li ma'ñere co'esicohua'ini Maija'quëpi ti pani huesëyere isija'quë api. ⁸Isiquëta'a yecohua'ipi iohua'ise'e cuasajë nuñere sehuoma'pë coa co'ayere tuiyë. Jaohua'ire cato Maija'quëpi pëi nejoja'quë api. ⁹Si'aye co'aye yo'ocohua'ire ai yo'oye cui'ne oiye pasipi, du'ru macarepa judío paipi jeteyo'je judío paï peocohua'ijë. ¹⁰Jajë pa'iquëta'are Maija'quëpi de'oye yo'osicohua'ire cato sihuaye, cui'ne ëja deoyere cui'ne de'oye pa'iyere isija'quë api. Du'ru macarepa judío paini jeteyo'je judío paï peocohua'ireje isija'quë api.

¹¹Jajë pa'ina, Maija'quë cato icohua'i yecohua'i a'ë caquë yo'oma'quë api, si'a yë'quë maca ñaquë api, si'a paire. ¹²Jajë pa'ina, Moisés cuañese'ere asama'cohua'ipi co'aye yo'ocohua'i pa'itoje ja yë'ta'a nejoja'cohua'i a'ë, Moisés cuañese'e asama'cohua'ire. Cui'ne Moisés cuañese'e asasicohua'ita'a co'aye yo'osicohua'ire nejoñe pa'iji, Moisés cuañese'e ca do'ire.

13 Cuañese'ere coa asacohua'li cato, nuñerepa pa'icohua'li peoyë. Cuañese'ere yo'ocohua'li cato nuñerepa pa'icohua'li a'ë ca huesoye pa'iji. 14 Judío pai peocohua'li cato toya cuañese'eje ti peoyë. Jaje pa'iohua'ita'ca cuañese'e pacohua'ipi yo'oyeje pa'ye yo'ojë pa'iyë, iohua'li cuasase'epi. Jaje yo'ojë iohua'ipi iohua'ire cuañeñe neñë. 15 Jaje pa'ina, iohua'li yo'oyepi iñoñë, iohua'li joñoare cuañese'e pa'iyë paye. Jaje pa'ina, iohua'li joñoa cuasayepi caja'coa, de'oji mël'ë yo'ose'e panita'a co'aji, mël'ë yo'ose'e. Jaje cani iñoji, cuañese'epi joñoare pa'iyë. 16 Cui'neje iohua'ire caja'quë api, Maija'quë ca hueso mu'se pa'ina. Ja mu'se cato Maija'quëpi Jesucristo ja're si'a pai yahue yo'ose'e ña tējini ca huesoye pa'iji, yë'ë de'o cocarepa quëase'eje pa'ye.

Judío Pai Cui'ne Moisés Cuañese'e

17 Mël'ëpi judío pai pa'ima'quëje ñani caquë jerepa pa'li a'ë cuasaquëpi, Moisés cuañese'ere asaquëpi, Maija'quëre pare payë caquë sihuaquëpi, 18 Maija'quë yëye ta'ñe asaquëpi, cui'ne cuañese'epi de'oyerera ti'añere ye'yesiquëpi, 19 yecohua'li ñaco ca peocohua'ije pa'iohua'li pa'icohua'ire ye'yaquëre pa'ë cuasaquëpi, cui'ne nea hue'ñaje pa'li hue'ñare pa'icohua'ire de'oyepi miacaiyeje pa'ye yo'o iñoquëre pa'ë cuasaquëpi, 20 cuañese'e pacohua'ipi, ta'ñe asaye cui'ne nuñerepa yo'oyere ye'yaye payë cuasaquë huesëcohua'ire ye'yaquë pa'iquëpi cui'ne tsije pa'iohua'ire quëa ti'añë cuasaquëpi. 21 Jaje pa'iquëpi ye'yaquë a'ë cuasaquë pani ¿me yo'oquë mël'ëja'a co'ye ye'yama'quë'ni? Jare mël'ëpi co'amaña yahue i ma'ñe a'ë quëaquëta'a ¿cui'ne me nesi'quë mël'ëpi co'amaña yahue imaquë'ni? 22 Yequë nomiore yo'oma'ë caquëta'a, ¿me yo'oquë mël'ëpi jaje yo'oquë'ni? Cui'ne mël'ëpi coa de'huasicohua'ire ñani coequëta'a ¿me nesi'quë iohua'li se hue'ña pa'li co'amaña yahue imaquë'ni? 23 Maija'quë cuañese'ere pare pacohua'ipi pa'iyë caquëta'a, mësarupi cuañese'ere de'oye sehuocaima' do'ire yecohua'ipi Maija'quë co'aquë api cayë. 24 Jaje yo'oye pa'ina, ñare paquë toyase'e caji: "Judío pai peocohua'li co'aye cayë, Maija'quëre, mësaru co'aye yo'o do'ire."

25 Jaje pa'ina, mël'ëpi cui'ni ca'ni tēasiquëpi Moisés cuañese'ere si'aye sehuocaito cocajji, mël'ë yo'ose'e. Jaje pa'iquëta'are mël'ëpi cuañese'ere sehuocaima'quë pani ca'ni tēama'quëje pa'li pa'iyë pa'iji. 26 Jaje pa'ina, tēama'quëta'a si'aye cuañese'ere yo'oni ca'ni tēase'eje pa'li pa'iyë pa'iji. 27 Jaje pa'ina, i ca'nihuë tēama'quëta'a, cuañese'ere si'aye sehuoquëna, ja yo'oyepi mël'ëni co'aye yo'oquëre iñoja'quë api, toyase'e paquëta'a cui'ne ca'ni tēasiquëta'a sehuoma'ë pa'isiquëre. 28 Judíorepa pasi'li caquë coa ëmëje'ese'epi yo'ojë ti'añe peoji. Cui'ne nuñerepa cui'ni ca'ni tēaye cato ëmëje'epi yo'oye peoji. 29 Jaje pa'ina, judíorepa cato pa'iyë pa'iji nuñerepa sa'nahuëre papi. Cui'ne cui'ni ca'ni tēase'epi sa'nahuë joyore pana tēasiquëje pa'li pa'iyë pa'iji. Coa cuañese'epi ti'añe peoji. Maija'quë joyo neñe a'ë, iye cato. Jaje pa'ina, iye cayeje ne cuañosiquë cato Maija'quëre papi de'oquë api caquë ña nēosiquë api, pani pai mañapi.

3 ¹Jaje pa'ina, ¿iquere do'i paquë'ni, judío paí pa'iyë cui'ne cui'ni ca'ni tëasicohua'i pa'iyë? ²Já cato jaiye cõcayie pa'iji, du'rurepa Maija'quë judío paina í coca de'hue pacaija'cohua'i a'ë caquë isisi do'ire. ³Jaje pa'iquëta'are jaohua'i judío acohua'ipi nuñerepa yo'oyere yo'o jujani jeotoje Maija'quë cato í ca nëose'ere jare yo'o tì'aquë pa'iji. ⁴Maija'quë cato í coca nuñerepa cayeje pa'ye yo'o tì'aquë api, si'a paí coa cosocohua'i pa'itoje. Í cato cosoma'quë api. Jaje pa'ina, toyase'e caji:

Nuñerepa pa'iquëre ññoñe pa'iji, më'ë case'epi.

Cui'ne yecohua'ipi më'ëre ña tëjini ca hueso maca më'ëpi de'ouquërepa etaja'quë a'ë.

⁵Mai tayo yo'oyepi Maija'quë nuñe yo'oyere de'oyerepa ññojë pa'ito Maija'quë mai tayo do'ire nejoquë pani Maija'quë nuñe yo'oma'quëpi nejoji. ¿Jaje caye pa'iquë? Pa'ni, paí caye ayepi caye a'ë. ⁶Jaje caye peoji. Maija'quëpi nuñe yo'oma'quë pani, si'a paí tayo yo'ose'e ña tëjini ¿me paí yo'oyere ca huesoye pa'iquë'ni?

⁷Jaje pa'iquëta'are yë'ë cosoyepi Maija'quë nuñerepa pa'iyere ai jerepa de'oye ñnocaiye pa'ito ¿me neni yë'ëre tayoquë api caye'ni? ⁸Jaje pa'ito ¿me yo'ouquë co'ayere yo'oma'quë'ni, de'oyepi pa'ija'core? Iye cato yecohua'ipi cayë, maire. Co'aye cuasajë sañope cacohua'ini co'aye yo'ojë de'oyere tì'añe pa'iji yeyayë cayë, maire. Jaje cacohua'ire nuñerepa yo'ouquë nejoñe pa'iji.

Si'aohua'i Do'i Quë'iohua'ipi Pa'iyë

⁹¿Jaje pa'ito mai judío paipi jaohua'i seña maca de'ocohua'ire pa'ë cuasajë pa'iyë? ¡Pa'ni! De'ocohua'i peoyë. Tsoe mai judío paipi de'ocohua'i pa'i ma'ñe ñnohuë. Jaohua'i ja're si'a yë'quë maca co'ayepi pacona, pa'iyë. ¹⁰Jaje pa'ina, toyase'e caji:

Te'i macaje ti peoji, de'ouquë.

¹¹Asani pasi'i cacohua'ije peoyë.

Peoyë, Maija'quëre co'ecohua'ije.

¹²Si'aohua'i tayo sani huesësicohua'i a'ë. Si'aohua'i do'i peocohua'i a'ë, ti cõcaima'cohua'ipi.

De'oye yo'ocohua'i, te'i macaje ti peoji, de'oye yo'ouquëje.

¹³Jaje pa'ina, si'aohua'i tërëhuëa cato paire tasico de'hua sioma'coje pa'io, coa nejo cocare etaye.

Si'aohua'i tsemeñoapi coa cosoyë.

Ñña tsimaje pa'yepi si'aohua'i yë'opõa pa'iyë.

¹⁴Yequëre ai yo'o huano'i co'ayese'e yecohua'ire cayë, cui'ne sëjeñese'e.

¹⁵Paire esa huani jeoñese'e yëcohua'i a'ë.

¹⁶Si'aohua'i co'aye yo'oyepi ai yo'oye cui'ne nejoñe isiyë.

¹⁷Cui'ne ñama'pë pa'iyë, de'oye pa'i ma'arepa.

¹⁸Jaje pa'iohua'ipi ti ca'raye nëimal'ëna, Maija'quëre cuasama'pë pa'iyë, a'ri mañaje.

¹⁹Si'aye tsoe huẽña Moisés cuãñese'e judío p̄ai cuãñese'e pacohua'ipi si'aye yo'oye pa'iji caji cajẽ asayẽ, mai. Jaje pa'iquẽta'are iohua'i tayo do'i ca de'huani jẽaye peosipi. Maija'quẽ p̄ai ñape yo'ose'e ñani ca hueso mu'se ti'asi maca si'aohua'i iye yeja acohua'i ca hueso cuãñoja'cohua'i a'ẽ. ²⁰Jaje pa'ina, cuãñese'ere sehujẽ yo'ocohua'i cato Maija'quẽ ja're con̄i pa'iyẽ ti'añe p̄aja'cohua'i a'ẽ. Cuãñese'epi mai tayose'ere iñoji.

Maija'quẽre Cuasayepi Huaso Cuãñoñe Pa'iji

²¹Yure cato Maija'quẽ nuñerepa pa'iohua'ire de'ocohua'ire pare neñere iñōpi, cuãñese'e cayere yo'oma'ẽ, t̄irona se oani. Iye cato Maija'quẽre quẽacaicohua'i toyase'ere cui'ne Moisés cuãñese'e toyase'ere ñajẽ asayẽ, i jaje yo'oye.

²²Jaje pa'ina, Maija'quẽ iquẽ jerepa pa'ire cuasama'quẽpi i neñerepa pa'iyere isiquẽ api, coa si'aohua'i Jesús ire papi cuasacohua'ire. ²³Jaje pa'ina, si'aohua'i tayo yo'ocohua'ire s̄ete si'aohua'ire Maija'quẽ de'oyerepa ti'añe caraji. ²⁴Jaje pa'ijẽta'are Maija'quẽpi oi nuñerepa pa'iohua'ire nepi, i coa isiyepi, Jesucristo do'ipi huasoquẽ.

²⁵Jaje pa'ina, Maija'quẽpi Cristo ju'ini tsie j̄eosi do'ipi p̄ai co'aye yo'oye sāi de'huaye nepi. Jā sāi de'huayere ti'añe pa'iji, Jesuni necaiquẽre papi asa do'ipi. Cui'ne tsoe acohua'i tayo yo'ose'ere coa sa t̄eto saima'ẽ paji'i, Maija'quẽ. Jesús tsiese'epi sāi de'huapi. Jaje yo'oquẽ i nuñerepa pa'iyere cui'ne i quẽcose'ere iñōpi. ²⁶Iñōni yurejẽ Diusu nuñerepa pa'i a'ẽ caquẽ iñoquẽ yo'opi. Yẽquẽjẽ cui'ne Jesús tsiese'epi Jesure ire papi cajẽ asacohua'ire nuñerepa pa'iohua'ire nequẽ a'ẽ caquẽ iñoquẽ yo'opi, Maija'quẽ.

²⁷¿Yure jerore pa'ico'ni, mai jerepa pa'iohua'i a'ẽ cuasaye? Tsoe peoco. ¿Me yo'oco peoco'ni? Maija'quẽre necaiquẽre pare cuasa do'ire peoco, p̄ani cuãñese'ere yo'o do'ire. ²⁸Maija'quẽre necaiquẽre pare cuasaquẽni nuñerepa pa'i api ca huesoye pa'iji, Maija'quẽpi cuãñese'e yo'oma'quẽ pa'itoje. Jare tsoe asayẽ, mai.

²⁹¿M̄esarupi cuasato Maija'quẽ judío p̄ai Diususe'e pa'iquẽ? ¡P̄ani! Judío p̄ai peocohua'ijẽ Diusure payẽ, ite. ³⁰Jaje pa'ina, yequẽ Diusu peoji, te'i api. Jare ipi paire nuñerepa pa'icohua'ire ca huesoye pa'iji, ca'ni t̄easicohua'ire cui'ne p̄acohua'ireje, coa si'aohua'i ite necaiquẽre pare asacohua'ini. ³¹Jaje pa'ito ¿coa mai ite necaiquẽre pare asayepi ja'ne cuãñese'e j̄eocoye pa'iquẽ, coçai ma'ñe de'huani? ¡P̄ani, jaje yo'oye! Coa ai jerepa yureta'a cuãñese'ere de'oyere pa'ẽ cacaijẽ yo'oyẽ.

Abraham Yo'ose'epi Iñoñe

4 ¹¿Iquere mai ai Abraham ti'aẽ'ni, i yo'o do'ipi? I ayere cañu'u, yure. ²⁻³Toyase'e caji: “Diusupi Abrahamre nuñerepa pa'ire ca huesopi, Abrahampi Diusuni ire papi caquẽ cuasa do'ire.” I yo'o do'ipi nuñerepa pa'i pa'iyẽ Abraham ti'añe papi. Ti'asiquẽ pani jerepa pa'i a'ẽ cara'pi. Yure

cato Maija'quë ña hue'ñana jaje ca tì'añe peoji. ⁴Co'amaña necaiquère sañe cato coa isise'e peoji, nesi do'ire sañe a'ë. ⁵Jaje pa'iquëta'are co'amaña nesi do'ire peoquëpi Maija'quëni nuñerepa pa'i ca hueso cuañoñe pa'iji. Coa ite ire papi cuasa do'ire co'aquère nuñerepa pa'iquë api, ca huesoquëni cuasa do'ire. Jaje yo'oye pa'iji. ⁶Maija'quëpi yequère ñani i yo'ose'ere cuasama'ë nuñerepa pa'ire ca huesoquëpi ai sihuaji. Davidje cui'ne capi, toyase'epi. ⁷I case'e cato caji ñeje:

Sihucohua'i pa'iyë, Maija'quëpi iohua'i co'aye yo'ose'ere oni
yejesicohua'ipi, cui'ne iohua'i co'aye yo'o do'ire coa saì tosicohua'ipi.

⁸Sihuaquë pa'iyë, Èjaëpi co'aye yo'ose'ere cama'ëna, saì tosicohua'ipi.

⁹¿Jaje pa'ito iye sihuaye ca'ni tëasicohua'ise'ere sihuaye pa'iquë? Pa'ni. Ca'ni tëama'cohua'ijë ja sihuaye payë. Tsoe maipi asahuë. Toyase'e cato caji, Diusupi Abrahamre nuñerepa pa'ire ca huesopi, Abrahampi Diusuni ire papi caquë cuasa do'ire. ¹⁰Jaje pa'ito ¿ite je yëhua nuñe pa'iquë api, Abrahamre caë'ni, i ca'ni tëasi jeteyo'je? Pa'ni ja yë'ta'a tëama'në jaje ca nëopi. ¹¹Ca nëosiquëpi jeteyo'je, ca'ni tëa cuañopi, Maija'quë cuañequëna. I ca'ni tëase'epi iñoñe a'ë, Maija'quëpi tëama'quë pa'inë nuñerepa pa'iquë api, ca huesose'ere. Cui'ne Abraham cato tëama'cohua'ipi Maija'quëre necaiquère pare cuasacohua'i pëca ja'quë api. Jaje pa'ina, Abraham cuasase'ejë cuasacohua'ire Maija'quëpi nuñerepa pa'iohua'ire ca huesoji. ¹²Ca'ni tëama'quë pa'inë Abraham Maija'quëre necaiquère pare cuasase'ejë pa'ye ca'ni tëasicohua'ipi cuasacohua'i pëca ja'quë api.

Maija'quë Ca Nëose'ere Tì'añere Quëaye

¹³Maija'quë Abrahamre cui'ne i tsëcapë acohua'ire iye yejare isija'quë a'ë ca nëoni, ca nëoma'ë paji'i, Abrahampi cuañese'ere yo'o tì'a do'ire. Coa ai jerepa ca nëopi, Abrahampi Maija'quëni necaiquère papi cuasa do'ire. Ja do'ire Abrahamre nuñerepa pa'ire ñaquë Diusu isisi ca nëopi. ¹⁴Jaje pa'ina, cuañese'e caye yo'o tì'acohua'ipi Maija'quë ca nëose'ere tì'añe pa'ito, Maija'quëre necaiquère papi cuasayepi do'i peoye patira'pi, cui'ne Maija'quë ca nëose'epi do'i peoye ne huesëra'pi. ¹⁵Cuañese'e cato ai yo'o ja'ñere isiji, Maija'quë saì de'huaquëna. Cui'ne cuañese'epi peoquëna, ¿Me sañope yo'oye pa'iquë'ni?

¹⁶Maija'quë ca nëose'e cuañese'ere pacohua'ise'e tì'añe peoji. Cuañese'e peocohua'ijë tì'añe pa'iji. Jaje pa'ina, Abraham tsëcapë acohua'ipi tì'añe pa'ijaquë cani coa do'i peoye i ca nëose'ere isiye pa'iji, Abraham cuasase'ejë pa'ye cuasacohua'ini. Jaje pa'ina, Abraham mai pëca ja'quë api. ¹⁷Toyase'epi caji: “Jai pai pëca ja'quëre yë'ëpi nehuë, më'ëre.” Jaje Diusu ca nëouña. Abraham cato Maija'quëre ju'isicohua'ire pa'iyë isiquë api asapi.

¹⁸Cuasaquëpi ñani uteye peotojë Abraham cato ca nëose'erepa pa'ija'coa cuasaquë utequë paji'i. Jaje pa'ina, jai pai pëca ja'quë de'opi, Abraham. Maija'quë ite ca nëose'ejë pa'ye tì'api. Ja ca nëose'e cato

caji: “Jai p̄ai pa'ija'cohua'li a'ë, mē'ë tsēcāpē.” ¹⁹Ca nēose'ere asaquēpi cien ɔmetēca paye ja'li maca pa'ina, Zara i paco i cōni aihua'li pa'iniye Abraham ts̄i paye peoji asaquēta'a necaiye pa'iji cuasase'e coa ne huesoma'ë paji'i. ²⁰Jaje pa'ina, Maija'quē ca nēose'e jēa coeye p̄api. Coa case'e a'ë cuasaye p̄api. Coa ai jerepa pa'li ja'ñere pa'ë cuasapi. Jaje cuasaquēpi ai jerepa cuasare paquē de'opi. De'osiquēpi Maija'quēre de'oquēre pa'ni caquē sihuapi. ²¹Maija'quē si'aye ne ti'añe tutu paquēpi i ca nēose'ere neja'quēre p̄api cuasapi, jēa coeye peoyerepa. ²²Jaje pa'ina, Maija'quē nuñerepa nequē api cuasa do'ire nuñerepa pa'ire ca huesopi.

²³Abrahamre Maija'quē nuñe pa'ire ca huesopi cajē toyase'e Abrahamse'ere cajē toyaye p̄ahuē, maireje cajē toyase'e a'ë. ²⁴⁻²⁵Jaje pa'ina, maire nuñerepa pa'iohua'ire nesi'li caquē mai do'ire j̄ucacani huēji'li, Jesús. Jaje pa'ina, mai Ējaē Jesure ju'isiquēpi huēisiquēni ire p̄api cajē cuasacohua'ire Diusupi nuñerepa pa'iohua'ire ca huesoji, maipi ite necaire paquē api cuasa do'ire.

De'oye Pa'iyē

5 ¹Pa'ire p̄aji cuasa do'ire Maija'quē maire nuñe pa'iohua'ire ca huesopi. Jaje pa'ina, Maija'quē ja're cōni de'oye pa'iyerepa ti'ahuē, asajē pa'iyē, mai Ējaē Jesucristo do'ire. ²Cui'ne mai Ējaē Jesucristo do'ipi de'hue ti'ahuē, Maija'quē i oi pa'li hue'ñarepa yure sihuajē pa'iyē. Maija'quē de'oyerepa p̄ai ñape pa'ija'cohua'li a'ë cuasajē ute jujama'pē pa'iyē. ³Ja yē'ta'a ai yo'oyeje pa'iji. Jaje ti'aruje sihuayē, ai yo'oyepi quēcōjē dahuēre pa'iohua'ire de'oye. ⁴Quēcōjē dahuēre yo'oyepi mai ti'añe pa'iji, neñasicohua'irepa pa'iyena. Neñasicohua'irepa pa'iyepi jēa coeye peoyerepa utejē pa'iyena ti'añe pa'iji, mai. ⁵De'o joyo i isiquē yo'oyeja'a Maija'quēpi mai joñoana i oiyere isi timē huesoji. Jaje pa'ina, mai jēa coeye peoyerepa utejē pa'iyē coa teaye ute tayoye peoji.

⁶Jaje pa'ina, co'ye huasoye peoquēna, ne ti'ama'cohua'li pa'li do'ire Cristo j̄ucacaji'li, iti macarepa ti'aēna, co'acohua'ini caquē. ⁷A'jiñe peoji, yequēni j̄ucacaiye. Nuñe pa'ire pani j̄ucacasi'li caquē yo'oquēje peoji. Coa te'li pati'ñe pa'li api, ai de'oquērepa do'ire caquē j̄ucacaiquē. ⁸Jaje pa'iquēta'are Maija'quē cato i oiye iñopi, maire, ja yē'ta'api co'acohua'li pa'litoje Cristo maire j̄ucacaiyepi. ⁹Jaje pa'ina, Cristo Jesús ju'isi do'ipi maire nuñerepa pa'icohua'ire ca huesopi. Jaje pa'ina, yure cato jerepa Jesús oi necai do'ire tēji mu'serepa Maija'quē pēi nejoquēna, jēaja'cohua'li a'ë, mai. ¹⁰Mai ite sañope yo'ocohua'li pa'li macata'a Maija'quē maire i mamaquē ju'li do'ipi i ja're de'oye pa'iyē nepi. Jaje nesiquēpi yure cato jerepa Cristo huajēquērepa pa'iyepi huasoja'quē api, maire, tsoe ipi de'oye pa'iyē sēte. ¹¹Cui'ne jase'e pa'iyē p̄aji. Maija'quēre sihuayē, Cristo Jesús do'ire ini pacacaijē. Jaje pa'ina, Cristo do'ipi i ja're cōni de'oye pa'iyē ti'ahuē.

Adán Cui'ne Cristo

¹²Te'i ěměpi co'aye yo'o huĕopi. J̄a yo'o do'ire j̄uni huesĕye huĕopi. J̄aje pa'ina, si'aohua'i j̄uni huesĕye pa'iji, si'aohua'i co'aye yo'ocohua'i sĕte.

¹³J̄a yĕ'ta'ua cuañese'e peo'nĕ co'aye yo'oyepi tsoe paji'i, iye yejare. Pa'ina, cuañese'e peoquĕna, co'aye yo'ocohua'ire sañope caye peopi. ¹⁴J̄aje pa'iquĕta'are Adán pa'inĕpi Moisés pa'inĕna si'aohua'i juju huesĕahuĕĕĕ, Adán Maija'quĕ cuañese'ere sehuoma'ĕ yo'ose'eje pa'ye yo'oma'cohua'ita' co'aye yo'ocohua'ipi. Adán cato Jesucristo daija'quĕje pa'i paji'i.

¹⁵J̄aje pa'iquĕta'are Maija'quĕ isiyepi Adán co'aye yo'ose'e tĕto saise'ere pa'ĕ. Te'i Adán co'aye yo'osi do'ire jai pa'i jujuhuĕ. J̄aje pa'ina, Jesucristo do'ipi Maija'quĕ jai pa'i de'oye pa'i ja'ñere, huasoyere coa isiyepi jerepa pa'ye a'ĕ. ¹⁶Adán co'aye yo'ose'epi maire necaiye peoji. Maija'quĕ isise'epi jaiye necaiye pa'iji. Te'ipi te'ore co'aye yo'o do'ire maire nejoñe pa'iji. Maija'quĕ isise'e cato jaiye co'aye yo'osicohua'i pa'itoje nuñerepa pa'iohua'ire necaiye a'ĕ. ¹⁷Ju'iuñe je'quĕ te'i ěmĕ co'aye yo'osi do'ire tutu papi. J̄aje pa'ye jerepa tutu paja'cohua'i a'ĕ, huajĕyerepa pa'iyere Jesucristo te'i do'ire Diosupi nuñerepa pa'icohua'ire ca huesocohua'ipi.

¹⁸J̄aje pa'ina, Adán ĩ co'aye yo'osi do'ipi si'a pa'ire ne huesĕja'cohua'ire nepi. Cui'neje pa'ye yo'oquĕ Jesucristo nuñerepa yo'oyepi si'aohua'i de'oye ti ne huesĕye peoye de'oye pa'i ja'ñe necaji'i. ¹⁹Ñeje caquĕ cayĕ: Te'i de'oye sehuocaima'ĕ pa'isi do'ipi, si'aohua'i co'acohua'i pa'ĕĕ. J̄aje pa'iquĕta'are, te'i de'oye sehuocaiquĕ pa'isi do'ire jai pa'i nuñe pa'iohua'irepa pa'iyere ti'ahuĕ, Jesucristo do'ipi.

²⁰J̄aje pa'ina, Maija'quĕpi cuañese'e isipi, co'ayepi ai jerepa pa'ija'quĕ caquĕ. J̄aje jaiye co'aye pa'itoje Maija'quĕ oiyepi ai jerepa jaiye pa'iji. ²¹Ja'nĕ co'ayepi cato pa'i ějaĕrepaje pa'ye paji'i, pa'ire cuañequĕ j̄uni huesĕyena saquĕpi. Yure cato Maija'quĕ oiyepi nuñerepa yo'oyeja'a pa'i ějaĕrepaje pa'ye de'opi, Jesucristo yo'o do'ipi, ti pani huesĕyena saja'quĕ caquĕ.

Cristore Sehuosicohua'i Pa'iyere

6 ¹¿J̄aje pa'ito me caja'cohua'i a'ni? ai jerepa co'ayere yo'oñu'u, Maija'quĕ oiyere jerepa iñoja'quĕ api caquĕ. ²Pani jaje caye! Tsoe mai co'aye yo'oye jeosicohua'i cato ju'lisicohua'ije pa'yepi pa'iyĕ. ¿Me jaje pa'ito ja yĕ'ta'api co'aye yo'ojĕ pa'iyeni? ³Oco do maca Cristo Jesús ja're tsioni pa'iyena cacajĕ ĩ ju'lise'eje pa'ye ju'ĕĕ, mai. Mĕsaru jare tsoe asayĕ. ⁴J̄aje mai oco do maca ju'lisicohua'ire Cristo ja're te'e ta cuañosicohua'ije pa'iohua'i pa'iyĕ. J̄a maca Cristore pĕca ja'quĕ ĩ de'o tutupi yo'oquĕna, Jesús huĕise'eje pa'ye cui'ne maije huĕiye pa'iji, huajĕye pa'iyena.

⁵J̄aje pa'ina, Cristo ju'lise'eje pa'yena tsiosicohua'i sĕte, cui'ne ĩ huĕise'eje pa'ye maipi huĕiye pa'iji. ⁶Co'ayere ějaĕje pa'ire pajĕ necaiyere cui'ne mai paise'e yĕ tuture nejose'e pa'ija'quĕ cajĕ Cristo ja're que cuañosicohua'ipi pa'iyĕ asayĕ, mai.

7 Jaje pa'ina, ju'isiquè cato co'ayepi jo'ya nesiquè peoji. 8 Jaje pa'ina, Cristo ja're te'e ju'isicohua'li pani i ja're con pa'ija'cohua'li a'è cuasayè. 9 Tsoe maipi asajè pa'iyè, Cristo te'e juni huesèsiquèpi tijupè juni coñe pase'e. Ju'iñe ite tijupè quécoye peoji. 10 Co'a tutupi naè payere ti nejoquè Cristo juji'i. Jaje ju'isiquèta'a i huajèquè pa'iyepi Maija'quère pacacaiji. 11 Jaje cui'ne ju'isicohua'lije pa'li pa'ijè'è, co'aye itire yo'oma'pè cajè, co'aye yo'oyepi pa'itoje. Jare cuasajè huajècohua'irepa Maija'quère pacacaijè'è, mai Èjaè Cristo Jesús ja're pa'licohua'ipi.

12 Jaje pa'icohua'li sète mèsaru co'ayepi cuañe cuañesiquèje pa'li pajè'è, capè yèyere yo'oma'pè cajè. 13 Yureta'a mèsaru capèare isima'pè pa'ijè'è, co'ayere yo'oja'co cajè. Mèsaru capèare ju'isicohua'li huèisicohua'lije pa'icohua'ire Maija'quèna isijè'è, de'lo nuñerepa yo'oyere nejajè cajè. 14 Co'aye yo'oyepi yureta'a èjaè cuañeñeje pa'ye maire cuañe cuañe peoji, Moisés cuañeñepi maire meñe cuañe cuañe peo do'ire, coa Maija'què oiyepi meñe pa'li do'ire.

Jo'yaohua'li Pa'iyè Ayere Quèaye

15 ¿Maija'què oi ñacaiyere meñe pa'ijè cuañese'e meñe peo do'ire co'ayere yo'ojè pa'iyè pa'iquè? Pani. ¿Me neni jaje yo'oye'ni? 16 Jaje pa'ina, mèsarupi tsoe ta'ñe asayè. Jo'yaè cato èjaèna isisiquèpi i cuañeñere sehuocaija'quèpi pa'iji, cajè. Jaje pa'ina, èjaère necaicohua'li cato sehuocaiye pa'iji, iohua'li èjaèni. Jaje pa'ye cui'ne co'aye yo'oyere sehuocaiicohua'li cato co'ayere èjaère payè. Jare sehuocaiye cato ju'iñena saye a'è. Ja yè'ta'a Maija'quère sehuocaiye cato nuñerepa pa'iyena saye a'è. 17 Ja'nè co'ayepi jo'ya nesicohua'ipi paè'è, mèsaru. Pa'isicohua'ita'a Maija'què ye'yayena isisicohua'ipi si'a joyorepa ja ye'yayere sehuohuè. Jaje pa'li do'ire Maija'quère sihuaquè de'o'ji cayè, ite. 18 Yureta'a co'ayere èjaère peocohua'ipi Maija'quère necaiyena, jo'yaohua'li de'ohuè, nuñe pa'iyere yo'oñu'u cajè. 19 Mèsaru ta'ñe asa ja'ñere caquè coa pai cayere papi cayè. Ja'nè mèsaru co'ayena isisicohua'ipi co'ayere necaijè paè'è, co'ayere yo'ojè, co'ayere mèsaru capèpi necaise'eye pa'ye. Yureta'a nuñe pa'iyena mèsaru isiye pa'iji, Maija'què yèyere yo'ocohua'li pa'ija'cohua'ipi, ina isisicohua'ipi.

20 Mèsaru co'ayepi cuañesicohua'li pa'li maca, nuñerepa pa'iyere necaijè pa'iyè pahuè. 21 ¿Iquere de'oye pa'iyè isi o'ni, ja co'aye yo'oyepi, yure mèsaru huajèya'ye asa cuañeñepi? Ja cato ju'iñena saye pa'iji. 22 Jaje pa'isicohua'ita'a yure, de'oye pa'iyè. Co'ayepi jo'ya nesicohua'ire paye paquèna, Maija'quère necaiyena cacani pa'iyè. Jaje pa'ina, mèsarute de'oyerepa pa'iyè necaiji. Iyeta'a Maija'quèna isisicohua'ipi pa'ijè cui'ne tèjiyere papi ti pani huesèyere payere necaiji. 23 Co'aye yo'osi do'ire co'ayepi sa'ine cato ju'iñe a'è. Jaje pa'iquèta'are Maija'quèpi mai Èjaè Jesucristo do'ipi maire coa isiye cato ti pani huesèye a'è.

Huejayeje Pa'ye Quëase'e

7 ¹ Maija'quë do'ijë, mësarü Maija'quë cuañese'ere asacohua'ipi asayë, mai huajëcohua'i pa'i macase'e cuañeñepi sëasicohua'ijë pa'iohua'ire paye pa'ire. ² Jaje pa'ina, nomio huejasico cato cuañese'e do'ire io ëjëre sëasicojë pa'io pa'ico, ipi ju'ima'quëpi pa'ina. Ëjëpi ju'isiquë pa'itota'a, cuañese'epi sëase'eje pa'ye peoji. ³ Jaje pa'iquëta'are ipi ja yë'ta'a ëjë pa'ina, yequë ëmëna tsiojaisico pani ëmëre yo'oco. Jaje pa'iquëta'are ëjëpi ju'isiquë pa'itota'a yequë ëmëre tsiojani paye pa'iji, ëmë yo'oco peoco ja maca.

⁴ Jaje cui'ne mësarujë Maija'quë do'ijë, Cristo ju'i do'ipi ju'isicohua'ijë pa'iohua'ipi pa'iyë, cuañese'epi naë pacona pa'isicohua'ipi, cuañese'ere ëjëje pa'ire pasicohua'ipi yure cato, yequë ëmëni payeje pa'iohua'i a'ë, Cristo ju'isiquëpi huëisiquëre pani, Maija'quë ña hue'ña de'oyere pare mai yo'ojë pa'ija'cohua'ipi. ⁵ Ja'në mai yëyere yo'ojë pa'icohua'i paë'ë. Pa'ijë mai co'aye yëyere cuañese'epi ne sëtouna, ai jerepa mai yëyere yo'ohuë. Ja yo'oyepi ju'iñena sapi, maire. ⁶ Cuañese'epi sëasicohua'ijë pa'iohua'i paë'ë. Yureta'a joyesicohua'ijë pa'iohua'i pa'iyë, mai ju'isi do'ipi. Jaje pa'ina, cuañese'epi jo'ya nesicohua'i peocohua'ipi Maija'quë joyo huajëye pa'iyë isiyepi Maija'quëre necaiyë. Necaima'pë pa'iyë, cuañese'e cayere.

Co'aye Yo'oyepi Pa'iyë, Yë'ëna

⁷ Jaje pa'ito ¿me caja'cohua'i a'ni, cuañese'e co'aye a'ë caye? ¡Pani jaje caye! Yë'ë quëaquëna, asajë'ë, yë'ë yo'ose'ere. Cuañese'epi yecohua'i co'amaña yëcaima'ë caye pato yë'ë asaye para'huë, yecohua'i co'amaña yëcaiyë co'ayere papi pa'iyë. Cuañese'e ëse do'ipi co'aye yo'oye asahuë. ⁸ Yecohua'i co'amaña yëcaima'ë pa'ijë'ë cayeja'a co'ayepi yë'ëre jerepa co'ayere yëyena ne sëto. Jaje cuañese'epi caye pato co'aye yo'oye ju'ise'eje pa'ye a'ë, itise'e pani. ⁹ Te'erepa tsoe yë'ë cuañese'e asama'quëpi coa paë'ë. Pa'ina, cuañese'epi titani co'aye yo'oyere ne co'yao. ¹⁰ Ne co'yacona, yë'ëpi juë'ë. Ju'ina, cuañese'e pa'iyë isisi'i ca nëota'a yë'ëre ju'iñena sapi. ¹¹ Cuañese'epi yo'oma'ë cacona, co'aye yo'oyepi jerepa co'ayere cosoco. Co'ayepi yo'oma'ë cuañese'e cayeja'a ju'iñere isio.

¹² Jaje pa'ina, ja cuañese'e cato Maija'quë tse a'ë, nuñere pa'ë cui'ne maire co'ayë a'ë, si'aye Maija'quë cuañese'e cato de'oyere pa'ë. ¹³ Ja de'oyepi yë'ëre ju'iñena saye pao. Pacona, co'ayepi yë'ëre cato ju'iñena sao. Sacona, ja do'ire asahuë, co'aye pa'iyë. Cui'ne asahuë, cuañese'e ëseyëja'a co'ayepi ai co'ayerepa pa'iyë.

¹⁴ Jaje pa'ina, asayë, mai. Cuañese'e cato joyo aye a'ë cajë. Jaje pa'iquëta'are yë'ë cato pai a'ë, tara cui'ne ca quë'i a'ë. Jaje pa'ina, co'ayepi jo'yaëre paji, yë'ëre. ¹⁵ Jaje pa'ina, asa t'ama'ë pa'iyë, yë'ë yo'oye. Yë'ë yëyere yo'oma'ë ai jerepa yë'ë coeyere yo'oyë. ¹⁶ Jaje pa'ina, yë'ë yo'oye coeyere yo'oni ja maca cuañese'e de'oyerepa pa'iyë asayë. ¹⁷ Jaje pa'ina, yë'ë pa'ima'ë pa'iyë, iti yo'oquë. Yë'ëre sa'nahuë co'aye pa'iyepi yo'oji.

18 Jaje pa'ina, yè'è capè pa'ise'e yè'è pa'iyè ti de'oye peoji, yè'ère. Jaje pa'ina, de'oyere yo'osi'i cuasaquèta'a yo'o tì'ama'è pa'iyè. 19 De'oye yè'è yèyere nema'è, coa ai jerepa yè'è coeyere nequè pa'iyè. 20 Jaje pa'ina, yè'è coeyere yo'oni yè'è pa'ima'è pa'iyè, iti yo'oquè. Yè'ère co'aye sa'nahuè pa'iyepi yo'o'ji.

21 Jaje pa'ina, ñeje iye yè'ère pa'iji, de'oye yo'oye yèquèta'a de'hue co'ayese'ere yo'oyè. 22 Jaje pa'i sète yè'è cuasaye cato Maija'què cuañese'ere yèyè. 23 Yèquèta'are yè'è capèpi sañope yè'è cuasa hue'ñana yo'oco. Ja cato co'ayepi yè'è capère pa'iyepi yo'o'ji. Japi cose'eje pa'ire paji, yè'ère. 24 ¿Co'aquère pa'è, yè'è! ¿Nepi yè'ère ne huasoja'cohua'i a'ni, iye capè ju'liñena sacco aire? 25 Coa Maija'quèse'e ne huasoja'què pa'iji, Cristo Jesús mai Èjaè do'ipi. Jare asaquè sihuayè. Jaje pa'ito yè'èpi Maija'què cuañese'ere sehuocaiye pa'iji, yè'è cuasayepi. Jaje pa'iquèta'are yè'è capèpi co'ayena cuañe cuañosiquèpi jo'yaèje pa'i pa'iyè.

Maija'què Joyo Do'ipi Pa'iyè

8 1 De'o'ji, yure cato Cristo Jesús ja're tsioni pa'icohua'ire ti sai de'hua cuañoñe peoji. 2 Jaje pa'ina, co'ayepi cui'ne juni huesèyepi jo'yaère paquèni eto huasopi, yè'ère, Cristo Jesús ja're tsioni pa'iyepi, joyo pa'iyepi. 3 Moisés cuañese'e cato jaje eto huasoye papi. Paise'e co'aye yo'oyepi neñu'u cajè yo'ojèna, cuañese'epi tutu peoye de'opi. Jaje pa'iquèta'are Maija'quèta'a ne tì'api, iye pa'iyere isiquè. Jaje pa'ina, jare ne tì'asi'i caquè i mamaquère pai capè què'ire cui'ne coa pajje pa'ire jèjo daopi, co'aye yo'o do'ire sai tocaijaquè caquè. Jaje yo'oni co'ayere ja capè do'ija'a nejo huesoye tì'api. 4 Maipi de'hue Moisés cuañese'ere yo'o tì'ajajè caquè pa'icohua'ipi yure mai pa'ima'pè pa'iyè, noni paise'e pa'iyere. Coa ai jerepa yure cato joyo pa'iyepi pa'iyè.

5 Jaje pa'ina, paise'e noni pa'iyere pa'icohua'i cato paise'e cuasayere cuasajè pa'iyè. Jaje pa'ijèta'are joyo pa'iyere pa'icohua'i cato joyo pa'iyere cuasajè pa'iyè. 6 Jaje pa'ina, paise'e noni pa'iyere cuasayepi cato ju'liñena saye a'è. Jaje pa'iquèta'are Maija'què joyo ayere cuasayepi cato de'oye pa'iyena saye a'è. 7 Coa paise'e noni pa'iyere cuasajè yo'ocohua'i cato Maija'quère sañope yo'ocohua'i a'è. Jaje pa'icohua'ipi Maija'quère coecohua'ipi i cuañeñe sehuojè pani tì'añe peoyè. 8 Jaje pa'ina, paise'e noni pa'iyere sehuojè pa'icohua'i cato Maija'què sihuaquè ñañere yo'o tì'añe peoji.

9 Jaje pa'ina, mèsaru cato paise'e noni pa'iyere sehuoma'pè pa'iyè. Coa ai jerepa Maija'què joyo cayere sehuocohua'ipi pa'iyè, Maija'què joyopi mèsaruni pa'ina. Jaje pa'ina, Cristo joyore peocohua'i pani Cristo tsecohua'i peoyè. 10 Mèsaru ja're coni Cristopi pa'ito mèsaru joña huajèyepi pa'iji, nuñerepa pa'i do'ipi. Jaje pa'iquèta'are mèsaru capèa co'aye yo'o do'ire ju'lisicohua'ije pa'ye pa'iyè. 11 Cristo Jesure ju'lisiquèni huèosi joyopi, ja joyopi mèsaruteje ju'i capè què'iohua'ireje huèoja'què api, huajèye pa'iyena, Maija'què joyopi mèsaruni pa'i do'ire.

¹²Jaje pa'ito paise'e noni pa'iyere pa'ima'pë Maija'quë do'ijë. Mai cato joyo cayere pa'ie pa'iji. ¹³Jaje pa'ina, mësarupi paise'e yo'ojë pa'iyere pa'ini ju'ija'cohua'i a'ë. Jaje pa'iquëta'are joyopi cöcaina, paise'e yo'ojë pa'iyere nejoni mësaru pa'ija'cohua'i a'ë.

¹⁴Si'ahua'i Maija'quë joyopi cuaquëna, pa'icohua'i cato Maija'quë mamajë a'ë. ¹⁵Jaje pa'ina, mësaru Maija'quë mamajëre pare ne joyore isi cuañohuë. Jaje pa'ina, ja joyopi mai ja're caquëna, ja'quëre papi cayë, Maija'quëre. Isima'pë jo'ya ne cuañosi joyore, cui'naohua'ipi Maija'quëre ca'raohua'i pa'ija'a joyore. ¹⁶Maija'quë joyopi mai joyo ja're cöni nuñerepa Maija'quë mamajërepa pa'icohua'i a'ë quëayë, maire. ¹⁷Jaje pa'ina, Maija'quë mamajë sëte mai si'aye i ca nëose'e paja'cohua'i a'ë, Cristo ja're cöni te'e. Maipi te'e i ja're ai yo'osicohua'i pani, i de'oyerepa jeteyo'je paja'cohua'i a'ë, i ja're cöni.

¹⁸Yure mai ai yo'oye teaye pa'ye a'ë. Jaje pa'ina, mai ai yo'oyepi cöni ñato peoji, jeteyo'je mai pa'i ja'ñere. Jaje pa'ina, Maija'quë de'oyere papi maini pa'ina, de'ocohua'irepa pa'ija'cohua'i a'ë. ¹⁹De'hue Maija'quë mamajëre iñoquëna, ñasi'i caco si'a yeja Maija'quë de'huasico ai ña ëa ju'io uteco pa'ico. ²⁰Jaje pa'ina, si'aye Maija'quë du'ru ne de'huase'e cato carajaise'e a'ë, ju'liñepi, ja'juñepi, cui'ne pu'cayepi pa'i do'ire. Maija'quëpi ja're caquë yëni ne de'huapi, jeteyo'je yequë mu'se de'oyerepa pa'ija'coa caquë. ²¹Jaje pa'ina, ju'ijë ja'juñe carajasipi, si'aye Maija'quë ne de'huaquë pa'ie. Ja do'ire si'a mu'seña Maija'quë mamajë ai yo'ojë pa'icohua'ipi utejë pa'iyë, si'aye de'oyerepa pa'ija'coa cajë. ²²Jaje pa'ina, yureje mai asayë, si'aye Maija'quë de'huasicopi nomio tsì cöa huëoni ai a'si ju'liñeje pa'ye ai yo'oco oio pa'ie. ²³Iye yejase'e ai yo'oye paço maije ai yo'oyë, yequë mu'se pa'i ja'ñere joñoapi oijë. Du'ru pajë pa'ijë'ë caquë de'o joyore isi nëosicohua'ijë yequë mu'se de'oyere pare paja'cohua'ita'a ai oijë pa'iyë. Jaje pa'ina, joyore papi ai oijë uteyë, Maija'quë maire i huero mamajëre nej'a'a macare cui'ne mai huaso cuañoñere cajë. ²⁴Mai yequë mu'se pa'i ja'ñere jëa coeye peoyerepa ute do'ire huasosicohua'i pa'iyë, mai. Jaje pa'iquëta'are paipi i uteyere ña huesoni yequë mu'se pa ja'ñere uteye peoji. Jaje pa'ina, tsoe itire ña huesoni uteye peoji. ²⁵Jaje pa'iquëta'are mai yure ña ma'ñere ña'nu'u cajë uteni dahuëre quëcojë uteye pa'iji.

²⁶Jaje cui'ne Maija'quë joyopi cöcaji, mai tutu peoyere. Maija'quëre seña huesëyë, mai. Jaje pa'ina, de'o joyopi ai oi Maija'quëre secacaji, pai yë'opi ca ti'añe peoyerepa. ²⁷Jaje seina, Maija'quë sa'nahuë joyorepa cuasaye ñaquëpi i joyo cuasaquë seña asaji, joyopi i tsecohua'i pa'i ja'ñere caquë, Maija'quë yëyeje pa'ye seina.

Si'aye Ne Ti'asicohua'i Pa'ie

²⁸Jaje pa'ina, i yëyere yo'oja'cohua'i a'ë caquë soisicohua'ire si'aye tëto saiyepi de'oye pa'i ja'ñere cöcaji'coa, Maija'quë oicohua'ire asayë, mai.

²⁹Jaje pa'ina, Maija'quë maire tsoe du'ru ña nëopi i mamaquëje pa'iohua'i

pa'ija'cohua'i a'ë caquë. Jaje pa'ina, i mamaquë cato sehuosicohua'i maja'yë pa'ija'quë api. ³⁰Tsoe i ja'në cuasa nëosicohua'ire Maija'quë soipi. Soisicohua'irejë nuñerepa pa'iohua'ire nepi. Nuñerepa pa'iohua'ire nesicohua'irejë i de'oyerepa pa'iyere isipi.

³¹Jaje Maija'quëpi maire de'oyerepa necaisiquëre ¿nepi maire sañope yo'o ti'añe pa'iquë'ni? Ti peoji, sañope yo'o ti'acquë. ³²Maija'quë i mamaquëre papi mai do'ire jucacajaquë caquë ¿isisiquë me isiye paquë'ni, i mamaquë ja're co'amaña pa ja'ñe? Si'aye isija'quë api. ¿Me paquë'ni? ³³Jaje pa'ito Maija'quë soisicohua'ire ¿nepi co'acohua'i a'ë caye pa'iquë'ni? Jare coa Maija'quëse'e maire nuñerepa pa'icohua'ire nesiquë pa'iji. ³⁴Cristo ju'isiquëpi cui'naëpi huëisiquëpi Maija'quë ëja te'tere ñu'i maini caquë pëca ja'quëre secacai pa'ito ¿iqueipi maire nejoñe pa'iji ca huesoye pa'iquë'ni? ³⁵Jaje pa'ito ai yo'oyepi, co'a ju'ijë oiyepi, sañope yo'oyepi, aña peoyepi, ju'iyë peoyepi, ne ju'iñepi, panita'a juni huesëyepi ¿Cristo maire oiyere nejocaiye pa'iquë? ¡Pani! ³⁶Toyase'e cato caji:

Më'ë do'ire si'a mu'seña ne ju'iñere pa'iyë.

Jaje pa'ina, yëi ñamare huai hue'ñana sase'eje pa'iohua'i pa'iyë. ³⁷Jaje si'aye iye yo'oye pa'iquëta'are maipi ñese quëcosicohua'irepa pa'iyë, maire oisiquë do'ipi. ³⁸Jaje pa'ina, Maija'quë maire oiyere nejocaiye ti peoji. Nuñerepa asayë, yë'ë. Ja do'ire ju'iñepi, pa'iyepi, huñaohua'ipi, cuañecohua'i tutupi, cuañe tutupi, yure pa'iyepi, jeteyo'je pa'i ja'ñepi, ³⁹Mëñe ayepi, meñe ayepi, Maija'quë de'huase'epi, nejo ti'añe peoji, Maija'quë maire oiyere mai Ëjaë Jesucristona ti'ase'ere.

Israel Paise'ere Maija'quë Jo'ya Nese'e

9 ¹Nuñerepa cayë, Cristore sehuoquë sëte. Coa cosoma'ë pa'iyë. Jaje pa'ina, Maija'quë joyopi cuasaquëna, yë'ë joyo cuasaye nëiñepi më'ë nuñerepa cuasayë cacaiji, yë'ëre. ²Jaje pa'ina, si'anëpi yë'ë joyo a'siyerepa ai oi pa'iyë. ³Jaje oi cuasayë, yë'ëpi merepa Cristore hua sani nejo cuañoñere pa'ina, yë'ë pai, Israel tsëcapë cajeohua'ipi jëacaitota'a de'ora'pi, cuasayë. Jaje yo'o do'ipi çocaiye pa'ito yo'ora'huë cuasayeque cuasayë. ⁴Jaohua'i cato Israel tsëcapë acohua'i a'ë, Maija'quëpi i mamajëre nesicohua'i a'ë. Maija'quë iohua'i ja're miañerepa pa'ina, pa'isicohua'i a'ë. Maija'quë cayere iohua'ipi de'oye sehuojëna, i çocai ja'ñe ca nëose'e pasicohua'i a'ë. Moisés cuañese'e pacohua'i a'ë. Cui'ne Maija'quë huë'ere ñacaiyere pasicohua'i a'ë. Cui'ne i de'oye ca nëose'e pasicohua'i a'ë. ⁵Jaohua'i cato mai aipë tsëcapë acohua'i a'ë. Jare ja tsëcapëja'a paina Cristoje ai de'opi. Jaë cato Diusu paji'i, si'aye jerepa pa'i. Jaëni de'oquëre pa'ni caye pa'iji, si'anëpi. Jaje pa'ijaquë.

⁶Camalë pa'iyë, Maija'quë ca nëose'epi ti'añe paëna, coa ai jerepa yë'ë cato cayë, si'ahua'irepa Israel tsëcapë acohua'ipi Israel paire peo do'ire. ⁷Jaje pa'ina, Abraham tsëcapë acohua'i Maija'quë ña hue'ña si'ahua'irepa i mamajë peoyë. Jaje pa'ina, Maija'quëpi capi: "Më'ë tsëcapërepa cato Isaacja'a ai de'oja'cohua'i

a'è." 8 Jaje pa'ina, iyepi maire tiñarepa quëa iñoji, Maija'quë mamajërepa pa'iyë cato paï tsëcapëja'a ti'ñañe peoye, coa ai jerepa Maija'quë ca nëose'ëja'a ai de'osicohua'ipi i mamajërepa pa'iyë ti'ñañe. 9 Jaje pa'ina, Abrahamre Maija'quëpi ca nëoquë capi: "Zara mamaquëre paja'coa, yeque ometëcahuë yë'ë co'i maca."

10 Iyese'e pa'iyë papi, yequejë cui'ne mai ai Isaac mamajërepa pa'ë, Rebeca caya mamajë. 11-13 Jaohua'ire Maija'quëpi ja yë'ta'a co'ama'në cui'ne ja yë'ta'a co'aye pañita'a de'oye yo'oma'në Rebecare ca nëopi. Më'ë mamaquë maja'yëpi yo'jeire necaiquë pa'ija'quë api. Jaje cui'ne toyase'ëje caji: "Jacoboni oi, Esauni coehuë." Jaje pa'ina, iye yo'ose'ëpi Maija'quë i cuasayeje pa'ye yëni yo'oquë sahuapi, iohua'li yo'o do'ire cuasama'ë, coa i yë do'ire.

14 ¿Jaje yo'oquëna, ñani maipi Maija'quë nuiñe yo'oma'quë api caja'cohua'li a'ni? ¿Pani me jaje caye'ni? 15 Najë'ë, Maija'quë Moisésre case'ere: "Yë'ë yëquëni oni yejesi'li teaye pa'ire ñani, cui'ne yë'ë yëquëni oi ñani cõcasi'li."

16 Jaje pa'iyë sëte paï yëyepi, pañita'a tutu yo'oyepi ti'ñañe peoji. Coa Maija'quë teaye ñani oi cõcayepi ti'ñañe pa'iji, i sahuasicohua'li pa'iyë.

17 Jaje pa'ina, toyase'e caji, Egípto paï ëjaëre, Maija'quë case'ere: "Më'ëre Egípto paï ëjaëre nehuë, më'ëja'a yë'ë tuture iñosi'li caquë, cui'ne si'a hue'ña pa'icohua'ipi yë'ë mamire asajajë caquë." 18 Jaje pa'ina, Maija'quë cato jare i teaye ñani oiquëni oiquë api, cui'ne jare i yëquëni jëa joyo ne huesoquë api.

19 Jaje pa'ina, mësarupi caja'cohua'li a'ë, yë'ëre. Cui'ne jaje yo'oquëta'a ¿me yo'oquë Diosu paipi co'ayë caquë'ni? ¿Nepi, i cuasaquë yo'oye sañope ca ti'ñañe pa'ina? 20 ¿Pai maca më'ë iquei'ni, Maija'quëre sañope ca ja'ñe? ¿Soto cua'coropi iti nesiquëre sañope caye? ¿Me nesi'quë yë'ëre co'aye nei'ni? cama'coa. 21 Jaje pa'iyë sëte sotopi de'huaquë cato jare i yëyeje pa'ye neñe pa'iji. Jaje pa'ina, jare iti sotopi neñe pa'iji de'o cua'cororepa ëja co'amañase'e neja'core cui'ne yeconi si'a co'amaña nerojajja'core neñe pa'iji.

22 Jaje pa'ina, iohua'li co'aye yo'osi do'ire sai cuañojë nejo cuañoja'cohua'li a'ë, co'a cua'conoaje pa'yepi. Jaohua'li josa yo'ojëna, Maija'quëpi ai dahuëre quëcapi yo'opi, i pëi saññere cui'ne i tuture iñosi'li caquë. 23 Jaje yo'o maca maina de'o cua'conoaje pa'iohua'ina i pa'iyë de'oyere pare iñosi'li caquë yo'opi. Jaje pa'ina, maire teaye ñani oni yejepi. Oni yejeni tsoe hue'ñana de'ocohua'ire ëja de'huapi, maire, i pa'li hue'ñare coní pa'ijajë caquë. 24 Jaje pa'ina, Maija'quëpi maire soipi, judío paï acohua'ire cui'ne judío paï peocohua'li acohua'ire. 25 Maija'quë quëacaiquë Oseas toya pëpë Maija'quë capi, ñeje:

Yë'ë paire hue'yoja'quë a'ë, ti pa'isicohua'ini.

Yë'ë oima'co pa'isiconi yë'ë oicore hue'yosiquë a'ë.

26 Cui'ne mësarü yë'ë paï peoyë casicohua'ini,

Jare iohua'ini, Maija'quë huajëquërepa mamajëre hue'yoja'quë a'ë.

27 Jaje pa'iquëta'are Israel paï ayere Maija'quë quëacaiquë Isaíaspi ñeje capi: "Israel paï tsëcapë acohua'ipi jai paï pa'ija'cohua'li a'ë, jai tsiaya meja pa'iyëje pa'yerepa. Pa'ijëta'a coa a'ri paï maña jaõ acohua'ipi

huasosicohua'i pa'ija'cohua'i a'ë. ²⁸Jaje pa'ina, Èjaëpi i case'eje pa'ye yo'o ti'acquë i nuñerepa yo'oyepi esa ne de'huaja'quë api, si'a veja pa'icohua'ire.” ²⁹Jare ìpi Isafas capi, ñeje:

Si'a huíñaohua'i Èjaëre papi mai tsìre isima'quë pa'ito

Tsoe Sodoma cui'ne Gomorra dari nejose'eje pa'ye nejosisicohua'i patira'huë.

Judío Pai Cui'ne Maija'quë De'o Case'e

³⁰¿Jaje pa'ito me caja'cohua'i a'ni, mai? Iyere asani, judío pai peocohua'ipi nuñerepa pa'iyere ti'ahuë, nuñerepa pa'iyere ti co'ema'cohua'ipi. Coa necaiquëre pare cuasa do'ipi ti'ahuë. ³¹Jaje pa'iquëta'are judío pai cato nuñerepa pa'iyere ti'añu'u cajë cuañese'ere sehuoni ti'añe pa'iji cuasajë yo'ohuë. Yo'ojëta'a ti'añe pa'huë. ³²¿Me yo'ojë pase'eje ñani, ìohua'i yo'oyepi ti'añe pa'iji, cuasa do'ire? Coa necaiquëre pare ìte cuasama' do'ire ti'añe pa'huë, ìohua'i yo'o do'ipi ti'añu'u cuasa do'ire. Jaje pa'ina, ju'ahuë, ju'a taocore, quënaona. ³³Toyase'e Maija'quë capi, ñeje:

Yë'ëpi Sión cutihuëna quënaore oañë. Jaona mësarü sañope ju'aja'cohua'i a'ë.

Ìona quëco paquë cato, huajëya'ye pa'iyë peosipi.

10 ¹Maija'quë do'ijë yë'ë joyore papi oi Maija'quëre señe cato Israel pai mañapi huaso cuañosicohua'ipi pa'ijajë cuasaquë señe a'ë. ²Jaje pa'ina, cayë, ìohua'i cato Maija'quëre necaiye ai yëyë. Jaje pa'iquëta'are ìohua'i yëjë yo'oyepi nuñerepa asa ti'ani yo'oyere pa'iyë paji. ³Jaje pa'ina, Maija'quëpi pai nuñerepa pa'iyë isiquë cajë asa ti'añe pañë. Jaje pa'ina, ìohua'i tutupi yo'ojë nuñerepa pa'icohua'i ponëñu'u cajë yo'oyë, Maija'quë nuñere pa'iyë isiyere sehuocaima'pë. ⁴Cuañese'e cayere Cristopi si'aye ne saopi. Jaje pa'ina, Maija'quëpi Cristoja'a nuñerepa pa'iyë ti'añe necaji'i, Cristore sehuocohua'ini.

⁵Cuañese'ere yo'ojë nuñerepa pa'icohua'i ti'añere Moisés toyapi, ñeje: Cuañese'e cayere si'aye yo'o ti'asiquëpi nuñerepa pa'iyere pa'ija'quë api. ⁶Jaje pa'iquëta'are, coa necaiquëre pare cuasa do'ipi nuñerepa pa'icohua'ire neñepi, ñeje: “Mësarü joñoa cuasama'pë pa'ijë'ë. ¿Nepi ma'tëmo mëni Cristore quërëjani yejana daja'cohua'i a'ni? panitala, ⁷¿nepi coje sa'nahuëre pana cajeni Cristore ju'isiquëni huëoja'cohua'i a'ni?” ⁸Toyase'e caye cato iye a'ë: “Më'ë yë'quë macare pare ti de'o coca pa'iji, më'ë yë'opore, cui'ne më'ë joyore.” Iye coca cato coa necaiquëre pare cuasaye a'ë. Ja cuasayere yëquë quëayë. ⁹Jaje pa'ina, më'ë yë'opopi Jesure yë'ë Èjaëpi cani cui'ne më'ë joyopi Maija'quëpi ju'isiquëre huëopi cuasaquë asani tsoe huaso cuañosiquë pa'iyë. ¹⁰Jaje pa'ina, joyopi ìtire pa'ë cuasaquë pani tsoe nuñerepa pa'iquë pa'iji, cui'ne yë'opopi Jesús huasoquë api ìte cajë seni tsoe huaso cuañosiquë pa'iji.

¹¹Toyase'epi caji: “Ìte nuñerepa pa'iquë api cuasacohua'i cato pañete sehuore'ni caye peosipi.” ¹²Jaje pa'ina, peoji, tiñe pa'i judío cui'ne

yequë pai. Jaje pa'ina, mai Ëjaë si'aohua'i Ëjaëpi, jaëpi si'aohua'ire ite secohua'ire jaiye de'oye pa'iye isiquë. ¹³Jaje pa'ina, toyase'e caji: "Si'aohua'i mai Ëjaëre secohua'i huasosicohua'i pa'ija'cohua'i a'è." ¹⁴Jaje pa'iquëta'are ¿me ite ire pare cuasama'cohua'i pani seja'cohua'i a'ni? ¿Cui'ne me ite sehuoye'ni, i ayere quëaye asama'cohua'i pani? ¿Cui'ne me asaja'cohua'i a'ni, iti coca quëacohua'ipi peoto? ¹⁵¿Cui'ne me iti coca quëaja'cohua'ire jëjo saocohua'ipi peoto sani quëaja'cohua'i a'ni? Jaje pa'ina, toyase'epi caji: "Airepa de'oji, de'o cocare quëaja'cohua'ipi titaye."

¹⁶Jaje pa'iquëta'are, si'aohua'i Maija'quë coca caye asani sehuoma'pë pa'i'yë. Isaías toyase'e cayeje: "¿Ëjaë, nepi yëquë quëaye asani itire pa'ni caye'ni?" ¹⁷Jaje pa'ina, ire pare cuasaye cato, de'o cocarepa Cristo ayere quëase'ere cajoro asayeja'a ti'añe pa'iji, itire pa'ë cuasase'ere.

¹⁸Jaje pa'ina, yë'ëpi señë: ¿Asama'pë pate, iti coca quëaye? Páni asahuë, jəohua'ipi. Jaje pa'ina, toyase'e caji:

Iti quëacohua'ipi quëajëna, si'a yeja pa'icohua'ipi asahuë.

Cui'ne coa si'a hue'ña maña iye yeja pa'icohua'ina jəohua'i coca quëaye ti'api.

¹⁹Jaje pa'iquëta'are tijupë seni coñë: ¿Israel paise'e jaje pa'ito asama'pë pate? Jaje pa'ina, du'ru macarepa Moisés toyapi, Maija'quë case'ere, ñeje:

Yë'ëpi mësarú oicohua'ire neja'quë a'ë, yecohua'ini necaise'ere ña ëajëna.

Cui'ne mësarú pëicohua'ire neja'quë a'ë, huesëohua'ipi.

²⁰Ja jeteyo'je Isaías ca'rama'quëpi caji:

Yë'ëre co'ema'pë pa'isicohua'ipi ti'ahuë, yë'ëre.

Cui'ne yë'ëre jerore pa'iquë'ni cajë sema'pë pa'isicohua'ini iñohuë, yë'ë pa'iye.

²¹Cui'ne Israel paini Maija'quëpi caquëna, Isaíaspi toyapi, ñeje: "Si'a mu'sepi mësarute soiquë yë'ë jëña ca'cahuë nesiquëpi utehuë, de'oye sehuoma'cohua'ipi cui'ne sañope yo'ocohua'ini."

Maija'quë Sahuaye Israel Paire

11 ¹Yure cui'ne señë, jaje pa'ina: ¿Jaje pa'ito Maija'quë Israel paire i pasicohua'ire jeocou? Pani nejoñe papi. Jare yë'ë i Israel paipi pa'i'yë, Abraham tsëcapë aquëpi cui'ne Benjamín pai aquëpi. ²Ai tsoe jare i Maija'quëpi Israel paire i tsecohua'i a'ë ca huesopi. Jaje pa'ina, yure jeocoma'ë pa'iji. ¿Huesëye mësarú Maija'quëre quëacaiquë Elíaspi Maija'quëre sei, Israel paire co'acohua'i a'ë cuasaquë sei case'ere toyase'e quëaji? ³Sei capi: "Ëjaë më'ëre quëacaicohua'ire si'aohua'ire huani jeahuë. Cui'ne më'ëre isijë tëojë se hue'ñaje nejo saohuë. Jaje yo'ojëna, yë'ëse'e te'i maca nëasiquëni cui'ne yë'ëreje huani jeoñu'u cayë." ⁴Jaje caquëna, Diusupi capi, ite: "Siete mil paire yë'ëre oicohua'ire hua nëohuë, de'huasi diusu Baalre do're ja'rujë sema'cohua'ire." ⁵Jaje ja'në yo'ose'eje pa'ye yureje judío

pa'i acohua'i a'ri ja'li pa'i nëahuë, Maija'quë i oiyepe sahuasicohua'i. ⁶Jaje pa'ina, Maija'quë maire coa isiyepi tì'añe pa'iyë sète, pa'i tutu yo'oyepi tì'añe peoji. Yure pa'i yo'o tutupi tì'añe pa'ito Maija'quë oi maire coa isiyë peora'pi.

⁷¿Jaje pa'ito me yo'ore'ni? Israel pa'i mañapi ìohua'i co'ese'e tì'añe pahuë. Pajëna, Maija'quë sahuasicohua'ise'e tì'ahuë. Yecohua'ipi jëa joyo ne hueso cuañohuë. ⁸Toyase'e cayeje pa'ye ñeje: “Diusupi isipi cuasa tì'a ma'a joyore cui'ne ñaco caje ña ma'ñere cui'ne cajo yacaje asa tì'a ma'ñere. Jaje pa'ina, yure iye mu'seje jaje pa'ìohua'i pa'iyë.” ⁹Cui'ne Davidje capi:

Jare ìohua'i si'aye payë, cuasayepi co'ye ìohua'ire ne taõne,
Cui'ne huatënëa de'osipi, mësarupi ìona ju'ajë si'se cuañosicohua'i
pa'ijajë caquë.

¹⁰Ñaco caje ñama'cohua'i de'oja'cohua'i a'ë.

Cui'ne jete në me huesësicohua'i pa'ija'cohua'i a'ë, jaiye hue'e do'ire.

Judío Pa'i Peocohua'ipi Huaso Cuañõe

¹¹Cui'ne yure señë: ¿Si'aohua'i judío pa'i ju'ajë peo hue'ñarepa tome sare? ¡Pa'ni. Jaje yo'oye pahuë! Coa ai jerepa, jaohua'i de'oye sehuoma'pë ne huesë do'ire yecohua'ipi de'hue tì'ahuë, huaso cuañõe, Israel pa'ipi ñani cui'neje pañu'u cajë oijajë cajë. ¹²Jaje pa'ina, judío pa'i co'aye yo'ose'epi si'a yeja pa'icohua'i jerepa de'oye pa'iyë ponëpi, cui'ne ìohua'i yo'ojë co'a de'ose'epi judío pa'i peocohua'i de'oye pa'iyë ponëpi. Jaje pa'iyë sète judío pa'ipi Cristore sehuoni cui'naohua'ipi caca cõcõhua'i pa'ito ai de'oye pa'ija'coa, cuasayë.

¹³Jaje pa'iquëta'are mësarute judío peocohua'ire caye payë, yeque maña. Yë'ëre Maija'quëpi jëjo daopi, judío pa'i peocohua'ina. Jaje pa'ina, yë'ë yo'oye Maija'quë isise'e a'ë asaquë si'a yë'ë tutupi yo'oyë. ¹⁴Jaje yo'oquëna, mësarupi sehuojëna, ñani yë'ë tsëcapë acohua'ijë ñajë cui'ne ëa ñajë oijë huasosicohua'i pa'ijajë caquë yëyë. ¹⁵Jaje pa'ina, judío pa'ipi ña'nosicohua'i pa'ijëna, iye yeja pa'icohua'i de'hue Maija'quë ja're de'oye pa'iyë tì'añe pa'iji. Jaje pa'ina, merepa pa'ija'coa'ni cui'naohua'ini Maija'quëpi ìto, judío pa'ipi sehuojë pa'i maca ai sihuaye pasipi. Ja cato ju'ise'eje pa'ìohua'ipi pa'iyena huëiye a'ë. ¹⁶Jaje pa'ina, pan sëpë aye poni du'ru nese'ere Maija'quëna isito si'a ìti sëpëje Maija'quë isise'e pa'iji, de'ocore pare. Cui'ne Olivo soquë yë tsitamopi Maija'quëna isisico pa'ito ìti capëaje isise'e pa'iji.

¹⁷Yecohua'i judío pa'i acohua'i Olivo soquë yë capëa pa'isicohua'ipi tē'ca tēte cuañohuë, noni io ja're pa'icohua'ipi. Jaohua'i peo sa'ro pa'i do'ire mësarupi airo olivo soquë capëje pa'ipi sëo cuañohuë. Jaje yo'ouna, mësaru de'hue tì'ahuë, ìti tsitapi pa'iyë isiyë cui'ne olivo pa'iyepi mësarute pa'iyë isiyë. ¹⁸Jaje pa'ina, cuasama'pë pa'ijë'ë, yë'ë a'ë ìti ñërepa capëa jerepa de'oquë. Jaje pa'ina, mē'ëpi de'oquë a'ë cuasani, de'hua cuasa ñajajë'ë. Mē'ëpi tsita pa'iyë isima'ë pa'iyë caquë coa tsitamoapi mē'ë pa'iyë isiji.

¹⁹Jaje pa'iquëta'a yeque mël'ëpi ca'ñe pa'i a'ë: "Jaje pa'ijj'ë, yë'ëpi olivona sëa cuañosiquë pa'ijaquë caquë të'ca tëtepi jaohua'ire iti capë acohua'ire pare." ²⁰Jā cayere nuñerepa caye a'ë. Iohua'i ite coa necaiquëre pare cuasama' do'ire të'ca tëte cuañohuë. Jaje pa'iquëta'are mël'ë cato ite coa necaiquëre cuasa do'ire de'hue iti ñëre pana tsiosiquë pa'iyë. Mël'ë jaje pa'iyë sëte yë'ë a'ë jerepa pa'i cuasama'ë, coa airepa ca'raqüë ñaquë pa'ijj'ë, mësarute të'ca tëte cuañohë. ²¹Maija'quë iti ñërepa pa'isi capëare të'ca tëte jëosiquëme, me paquë'ni, mësaruje. ²²Ñajj'ë. Maija'quë nuñerepa de'oye yo'oquë api. Jaje pa'ita'a nuñe yo'oma'cohua'i cato tuturepa yo'oquë api. Co'aye yo'osicohua'ire saipi, iohua'i yo'osi do'ire. Jaje pa'iquëta'are mësarure de'oye yo'opi. Jaje pa'ina, mël'ëpi de'oye i yëyeje pa'iyë pa'iji. Jaje pa'iyë pato mël'ëreje cui'ne tëto tëaja'quë api. ²³Cui'ne yequeje, judío paipi iohua'i jëa coeyere jëoni sehuocohua'i pani, cui'na olivo soquë yëna sëo co cuañohë, tijupë. Maija'quëpi paji, tutu cui'naohua'ini sëo coñe cui'na ñëna. ²⁴Mël'ëre judío peoquëta'are airo olivo soquë capëje pa'ini ti'ani de'o olivo soquë yëna de sëosiquë i ¿me neni de'o olivo soquë yë acohua'ire judío paire sëoye paquë'ni? Sëoja'quë api, de'o olivo soquë yëna cui'naohua'ini.

Israel Paire Tëjyerepa Huasose'e

²⁵Jaje pa'ina, Maija'quë do'ijj'ë, Maija'quë ise'e nesi'i cuasase'ere mësarute quëaye yëyë, mësarupi jerepa ta'ñe asajë pa'iohua'i a'ë cuasama'pë pa'ijajë caquë. Israel pa'i cato jai pa'i jëa joñoa ne cuañosicohua'i pa'iyë, Israel pa'i peocohua'ipi si'aohua'i Maija'quë ca nëosicohua'ipi cacajajë cajë. ²⁶Jā maca yureta'a si'aohua'i Israel paipi huasosicohua'i pa'ija'cohua'i a'ë, toyase'e cayeje:

Sión daripëpi daija'quë api, huasoquë.

Dani jajëpi Jacob pa'i co'aye yo'ose'ere nejocaija'quë api.

²⁷Jaje yë'ëpi iohua'i co'aye yo'ose'ere nejocaisi maca,

Jā maca jaohua'ini caquë iye ca nëose'ere pasipi.

²⁸Jaje pa'iquëta'are huaso coca asaye coecohua'ipi Maija'quëre sañope yo'ocohua'i a'ë, mësarupi iohua'i coe do'ire de'hue asajajë cajë. Jaje pa'iquëta'are jaohua'i judío paire Maija'quëpi ja yë'ta'a oiji, iohua'i aipëni i tsecohua'ire nesiquë sëte. ²⁹Jaje pa'ina, Maija'quë isise'e jioye paquë api cui'ne i soisicohua'ire tïohua'ire nema'quë api. ³⁰Jā'në tsoe mësarupi Maija'quëre sañope yo'ohuë, de'oye sehuocaima'pë. Jaje yo'osicohua'ini yure judío paipi de'oye sehuocaiye pa do'ire Maija'quëpi mësarute teaye ñani oi cocaj'i. ³¹Mësaru jā'në de'oye sehuocaiye pase'eje pa'iohua'i a'ë, yure judío paipi. Jaje pa'iyë, Maija'quëpi mësarute teaye ñani oi cocaijaquë cajë cui'ne iohua'ireje oi ñani cocaijaquë cajë. ³²Jaje pa'ina, Maija'quëpi caji si'aohua'ire ite de'oye sehuocaima'cohua'ire ne huesopi, si'aohua'ire ipi oi teaye ñaquë cocasi' caquë. ³³¡Airepa ta'ñe pa'i a'ni, Maija'quë si'aye asaquë pa'iquërepa! I cuasaye asani quëaquëje peoji. Maija'quë yo'oquë pa'iyë asa ti'laquë peoji.

34 “¿Nepi Ējaë cuasaye asa tì'añe pa'iquè'ni? Panita'a ¿nepi ite ñeje yo'ojè'è cajè ye'yaye pa'iquè'ni?”

35 ¿Nepi du'ru Ējaëre co'amaña isini yure isisi do'ire saijè'è, cuañeñe pa'iquè'ni?

36 Jaje pa'ina, si'aye Maija'què tse a'è, ì nesi do'ire. Inì pacacaiji, si'anè. Sihuayè, Maija'quère jerepa pa'ire. Jaje pa'ljaquè.

Maija'quèna Isicohua'i Pa'iye

12 ¹Jaje pa'iye sète Maija'què do'ijè mèsarute señè, Maija'què onì yejesi do'ire, mèsaru pa'iye Maija'quèna isì huesèjè'è, huajèquère pare. Ina isisicohua'ipi panì, Maija'què sihuaja'què apì cui'ne ja isìye cato nuñerepa yo'oye a'è. ²Jaje pa'ina, mèsarujè pa'ijè'è, iye yeja paì yo'ojè pa'iye coa ai jerepa jare yo'oma'pè. Mèsaru cuasayere tìñe cuasajè pa'iye na ponajè'è, mèsaru pa'iyepi tìñe yo'ojè pa'iye ponèja'core. Ponèona, yureta'a Maija'què yèye asa tì'aja'cohua'i a'è. Asa tì'acohua'ipi panì de'oyere, Maija'què sihuaquè ñañere cui'ne nuñere pare asaye pa'iji.

³Quèajaquè caquè Maija'què yè'ère coa isipi. Ja do'ire mèsarute cayè, mèsaru aquèpi te'ije yè'èpi ai asayè cuasaye pajaquè, itì cuasa maña ipi isìye ja'i maña cuasaja'què. Jaje pa'ina, Maija'quère necaiquère pare asa do'ire yo'o ja'ñe isise'le ja'ye cuasajè yo'oye pa'iji. Tèto saiperepa cuasato co'aji. ⁴Ñajè'è, mai capè yo'o ja'ñe huahuese'le pa'iye. Si'aye te'le co'amañare yo'oye paji. ⁵Jaje cui'ne maije jai paì pa'ijèta'a Cristona tsiosicohua'ipi pa'i do'ire Cristo capè acohua'i pa'iyè. Pa'ijè paì ñape yequèna se tsiosicohua'ipi te'le capè acohua'i pa'iyè.

⁶Jaje pa'ina, Maija'quèpi paì ñapere tìñe pa'ye yo'o tutu isipi, ì yèyeje pa'ye. Jaje pa'ina, Maija'què ayere asani quèa tuture isisiquè pa'ito, quèañu'u coa necaiquère pare mai cuasaye ja'ye. ⁷Yecohua'ire cõcai tuture isiquè pa'ito, yecohua'ire de'oye cõcañu'u. Yecohua'ire ye'ya tuture isisiquè pa'ito ye'yayese'le yo'oñu'u. ⁸Yo'o jujacohua'ire quèa tuture isisiquè pa'ito quèa huasoñu'u, tutu què'iohua'i pa'lja'cohua'ire. Co'amaña isiquè panì yè'è de'oye yo'oyere ñajè'è cayè peoyerepa isìye pa'iji. Cuañe tuture isisiquè pa'ito de'oyerepa cuasaè yo'ojè'è. Ai yo'ojè pa'icohua'ire cõcaiquè panì sihuaquè cõcayè pa'iji.

Sehuosicohua'i Pa'iye

⁹Sa'ñe nuñerepa oijè pa'ijè'è. Co'ayere coejè, de'oyere yo'ojè pa'ijè'è. ¹⁰Sa'ñe oiye pa'iji, Maija'què do'ijè èaye. Yecohua'ini de'ocohua'ire cuasajè coa tea ju'ìñeje yo'oma'pè sa'ñe oijè de'oye pa'ijè'è.

¹¹Nere pacohua'i pa'ijè'è. Jõsaohua'i pa'ima'pè pa'ijè'è. Mai Ējaèni necaijè'è, si'a joyorepa cuasajè toa tsè'ise'eje pa'i joyore papi.

¹²Siuhajè pa'ijè'è, mèsaru yequè mu'se pa'i ja'ñere utejè pa'icohua'i. Ai yo'onije quècojè'è. Jeoma'pè pa'ijè'è. Maija'quère señe si'anè seje pa'ijè'è.

¹³Cõcaijè'è, Maija'què tsècapè acohua'ire, iohua'ire jopo caraye pa'ito. Mèsarute do'i daicohua'i pa'ito de'oye yo'ojè'è.

14 Mésarute josa yo'ocohua'ire de'oye pa'ijajë cuasacajjë'ë. Iohua'i de'oye pa'i ja'ñere secacajjë'ë, pa'ni ai yo'oye pa'ijajë cuasajë se'ne.

15 Sihuacohua'i ja're tsioni pa'ijë sihuacohua'i pa'ijjë'ë. Cui'ne ota oicohua'i ja're pa'ijë mésarujë oicohua'i pa'ijjë'ë.

16 Si'ahua'i sa'ñe de'oye yo'ojë pa'ijjë'ë. Yë'ë a'ë, jerepa pa'i cuasama'pë pa'ijjë'ë. Coa ai jerepa teaye pa'iohua'i pa'iyena ìni pa'ijjë'ë. Ta'ñe pa'iohua'i a'ë cuasama'pë pa'ijjë'ë.

17 Saima'pë pa'ijjë'ë, co'aye yo'osicohua'ire cui'ne co'ayepi. Coa ai jerepa de'oye cuasajë yo'ojë'ë, pa'i ña hue'ñana. 18 Mésaru ai cuasaye ja'i maca de'oye yo'ojë pa'ijjë'ë, yecohua'i ja're de'oye pa'iyere cajë. 19 Maija'quë do'ijë maña mésarupi sa'ñu'u cajë yo'oma'pë pa'ijjë'ë, co'aye yo'ocohua'ire. Coa ai jerepa Maija'quëpi saicajja'quë api cuasajë pa'ijjë'ë. Jaje pa'ina, toyase'e caji: "Yë'ëpi co'aye yo'ocohua'ire sa'ñe payë, si'seye pa'itojë," caji, Èjaëre papi. 20 Cui'ne caji jare ipi: "Më'ëre sa'ñope yo'oquëpi ao ëa ju'ito a'ojë'ë. Cui'ne co'no ëa ju'iquë pa'ito o'cuajjë'ë. Jaje yo'ojëna, iti sa'ñope yo'oquëpi yë'ë co'aquëre pa'ni cuasaja'quë api, huajëya'ye pa'ija'quëpi." 21 Co'ayena quëco cua'ñoma'ë pa'ijjë'ë. Coa ai jerepa co'ayere ñese quëcojë'ë, de'oye yo'oyepi.

13 1 Si'ahua'i iye yeja cua'ñe ëjaohua'ire de'oye sehuocaiye pa'iji. Jaje pa'ina, peoji, coa Maija'quë yëma'ëna ëjaë de'osiquë. Jaje pa'ina, Maija'quëpi iye yeja cua'ñeja'cohua'ire nepi, jaohua'ire. 2 Jaje pa'ina, pa'i ëjaohua'i cua'ñeñere sa'ñope yo'oni Maija'quë de'oye yo'o ja'ñe caquë jëose'ere sa'ñope yo'oyë. Jaje sa'ñope yo'ocohua'i cato sa'ija'cohua'i a'ë, co'ayepi. 3 Jaje pa'ina, ëjaohua'i cato pa'ima'pë pa'iyë, de'oye pa'icohua'ipi ca'rajajë cajë. Coa ai jerepa co'aye yo'ocohua'ire yo'o quëcoja'cohua'ipi pa'iyë. Më'ëpi ëjaohua'ire ca'raye peoye pasi'i cani de'oye yo'oquë pa'ijjë'ë. Jaje pa'ina, ëjaohua'ipi më'ë pa'iyë ne'ñani de'oye pa'iquë api caja'cohua'i a'ë. 4 Jaohua'i cato Maija'quëni necajjë pa'iyë, më'ë de'oye pa'iyere cajë. Jaje pa'iquëta'are më'ëpi co'aye yo'oquë pani ca'rajjë'ë. Jaohua'i cato coa hua'ti mëama'cohua'i a'ë jare co'aye yo'oquëni sa'ñu'u cajë yo'ocohua'i a'ë, Maija'quëre necaicohua'i sëte. 5 Jaje pa'iyë sëte de'oye a'ë, ëjaohua'i cua'ñeñe sehuoye. Pani iohua'ipi co'aye yo'oma'cohua'ini cajë, coa ai jerepa tayose'e peoye nëina, mai cuasajë pa'iyere cajë de'oye pa'iyë pa'iji. 6 Jaje pa'ina, mésarua pa'i do'i sa'ñë, ëjaohua'i Maija'quëre necaicohua'ini cajë. Jaohua'i cato jase'e yo'ocohua'i a'ë.

7 Pa'i do'ire pa'i ñape sa'ñe pa'ito sa'ijjë'ë, pa'i ñapere iohua'ire do'i paye ja'ye. Yeja pa'i do'ire sa'ñe pa'ito sa'ijjë'ë. Èjaohua'i pa'ito ëjaohua'ire ñajë pa'ijjë'ë. Coa si'aye do'i quë'iohua'i pa'ito do'i quë'iohua'ire ñajë de'oyerepa iohua'ire cuasajë pa'ijjë'ë. 8 Debe pama'pë pa'ijjë'ë, yecohua'ire. Coa ai jerepa yecohua'ire oiyere debeje pa'ye pajjë'ë, yecohua'ire. Jaje pa'ina, coa pa'ini oi'quë pani tsoe cua'ñese'e cayere yo'o ti'api, si'aye. 9 Cua'ñese'epi caji: Èjere cui'ne nëjore pacohua'ipi yecohua'ini yo'oma'pë pa'ijjë'ë. Huani

jeoma'ë pa'ijë'ë. Yahuerpa co'amaña ima'ë pa'ijë'ë. Èa ñama'ë pa'ijë'ë. Si'aye iye cui'ne yeque cuañese'ere cõni yo'o tì'añu'u cani coa mè'ë cajeire oijë'ë, mè'ëja'a co'ye cuasayeje pa'ye. Ja caye ayere yo'oni pa'ito si'aye yo'o tì'añe pa'iji, cuañese'e cayere. ¹⁰Jaje pa'ina, paire oiquëpi co'aye yo'oye paji. Jaje pa'ina, oiyepi si'aye cuañese'e ne tì'añe pa'iji, tayoye peoyerepa.

¹¹Si'aye yure mai pa'i tēcahuē pa'iyere ñani cuasajë'ë, tsoe sēta maca'ë huēo caicohua'i. Yureta'a maire huasoye ai ja'yere pa'iji. Ja'nē so'o macare paji'i, mai itire pa'ë cuasajë i coca asa maca. ¹²Tsoe jai ñamire pa'ë. Yure je'nērepa ñata tome huēoji. Jaje pa'ina, jeõnu'u, nea hue'ñana co'amaña yo'oye. Jeõni suñañu'u, mia ca'core pana, soldado huajo saquē suñañeje pa'ye. ¹³Nuñe de'oye ñare pajë yo'oñu'u, mu'sere yo'oyeje pa'ye. Cu'ima'pë pañu'u, cõnore cueperojajë, jaiye aõ aijë. Tsi'sini jõsa pisiye yo'ojë cayere yo'oma'pë pañu'u. Nuñerepa yo'oye pa'ina, coa co'aye si'sire yo'orõjajima'pë pañu'u. Coa si'aye co'ayere ye'yesicohua'ipi pa'ima'pë pañu'u. Te'e cuasama'pë do'ire uihuayere pa'ima'pë pañu'u. Cui'ne yecohua'i payere èa ñajë oima'pë pañu'u. ¹⁴Coa ai jerepa mēsarū cato suñajë'ë, Èjaērepa Jesucristona, ije pa'i pa'ijajë cajë. Jaje yo'oni capë co'aye yēyere ne huasocaiye paja'cohua'i.

Cajeire Cuasaye Cato

14 ¹Jaje pa'ina, Maija'quēre necaiquēre pare cuasayere joyo tutu carasiquē pa'ito, tsiojë'ë, ite, pa'i cuasase'ere ca huēoni sa'ñe uihuama'pë. ²Ñajë'ë, cui'ne iyere, yecohua'i cuasacohua'i pa'iyë. Si'aye añese'e de'oji cuasajëna, yecohua'ipi Maija'quē necaiquēre pare cuasaye joyo tutu carajaco'hua'ipi ja'o cui'ne aõ, cui'ne cã añe de'oji cuasayë, hua'i cato aima'cohua'ipi. ³Jaje pa'ina, si'aye aikuëpi yequēre hua'i aima'quēre co'aye cuasaquē ñama'ë pa'ijë'ë. Cui'ne iyepi de'oye a'ë caquē sahuaquē si'ayere aikuëje cue'cuema'ë pa'ijë'ë. Si'aye aikuēre, cui'ne hua'i aima'quēreje Maija'quëpi tsiosicohua'i a'ë. ⁴Jaje pa'ina, ¿më'ë iquei'ni yequēre necaiquēni ñaquē tayo yo'oji caquē yo'o ja'ñe? I ëjaëpi ñañe pa'iji, de'loquē panita'a co'aquē pa'iyē. Jaje pa'iquēta'are de'loquērepa pa'ija'quē api, mai Èjaë de'oye ne tutu paquēre me, me co'aquē'ni.

⁵Yequeje quēaye payë: Pa'iyë, yecohua'i ai jerepa ëja mu'se pa'iji, cuasacohua'i. Cui'ne yecohua'ipi cuasacohua'i pa'iyë, si'a mu'seña cui'ne pa'yese'e pa'iji. Jaje pa'ina, pa'i ñape itire pa'ë cuasase'ere cuasajë pa'iyē pa'iji. ⁶Iye mu'se ëja mu'sere pa'ë cuasaquē yo'oquē pani Maija'quēni de'oye yo'oji. Cui'ne si'aye aikuëje mai Èjaëni de'oye yo'oji, Maija'quēre de'oji caquē pēpa toquē ai do'ire. Cui'ne hua'i aima'quēje Maija'quēre sei ai do'ire de'oye yo'oji, mai Èjaëni.

⁷Jaje pa'ina, mai pa'ima'pë pa'iyë, maija'a co'ye pacacajë. Cui'ne ju'inije ju'ima'pë pa'iyë, maija'a co'ye jucacajë. ⁸Jaje pa'ina, mai huajëcohua'i pa'ini pa'iyë, mai Èjaëni pacacajë. Cui'ne juni huesëniye mai Èjaëna jucacaiyë. Jaje pa'iyē sēte ja pa'inije cui'ne juni huesëniye mai Èjaë

tsecohua'i pa'iyë. ⁹Jaje pa'ina, huajëcohua'i cui'ne ju'isicohua'i Èjaë pasi'i caquë Cristo jùnì cui'naëpi huëjì'i.

¹⁰Jaje pa'iquëta'are çmë'ë me yo'oquë Maija'quë do'iquëre co'aye caquë'ni? ¿Panita'a me nesi'quë coequë ñaquë'ni? Mai yo'ose'e si'aohua'i Maija'quë ña hue'ñana iñoja'cohua'i a'ë, ipi paì ñape yo'ose'e ñaquë ca huesoja'quëre. ¹¹Jaje pa'ina, toyase'e caji:

Care payë, caji, Èjaë. Si'aohua'i yë'ë ña hue'ñana do're ja'ruja'cohua'i a'ë.

Cui'ne ja maca si'aohua'i de'oquëre pa'ni Maija'quë caja'cohua'i a'ë. ¹²Jaje pa'iyë sëte, paì ñape mai yo'ose'e iñoja'cohua'i a'ë, iti yo'ose'ejë pa'ye, Maija'quëna.

Ne Tçoñe Pajë'ë, Maija'quë Do'iquëre

¹³Jaje pa'ina, yecohua'ire señajë cayere jeoni coa ai jerepa iohua'i asase'ere cuasajë de'oyere yo'ojë pa'ijë'ë, Maija'quë do'ijë ne tçoja'core nema'pë cajë. ¹⁴Yë'ë cato asayë, si'aye si'si peoyese'e pa'iyë Èjaë Jesure sehuaquë sëte. Jaje pa'ire paji, cuasaquë asayë, iye. Jaje pa'iquëta'are paipi iye si'si a'ë cuasato jare si'si pa'iji, iti jaje cuasaquëse'ere. ¹⁵Jaje pa'iquëta'are më'ë aiñepi sehuosiquë Maija'quë pa'ire paji cuasayere nejoñe pa'ito më'ëpi ite oiye paquë yo'oyë. Jaje pa'ina, Cristo jucacaisiquëre më'ë aiñepi nejoñe pajaquë caquë pa'ijë'ë. ¹⁶Jaje pa'ina, sa'ro nëocaima'pë pa'ijë'ë, yecohua'ipi co'aye mësarù de'oye yo'ojë pa'iyere cama'cohua'ini. ¹⁷Jaje pa'ina, Maija'quë cuañe te'te cato pa'ima'ë pa'iji, coa ao aiñepi cui'ne ucuyepi. Coa itirepa cato nuñerepa pa'iyë a'ë, de'oye jo'cua pa'iyë a'ë, cui'ne sihuaye a'ë, Maija'quë joyo pa'i do'ire. ¹⁸Jaje Cristore de'oye necaiquë pa'ito ja necaiyepi Maija'quë sihuayere neñe pa'iji. Cui'ne jaje pa'ini paìje de'o paì api cajë ñañe pa'iji.

¹⁹Jaje pa'iyë sëte co'ejë pañu'u, de'oye jo'cua pa'iyena sayere. Cui'ne ai tutupi yo'ojë co'eñu'u, mai ai de'oyena sa ja'ñere, si'aohua'i ai de'ojajë cajë. ²⁰Jaje pa'ito ai do'ipi Maija'quë nese'ere nejoma'ë pa'ijë'ë. Si'aye aiñe cato si'si ti peoye a'ë. Jaje pa'iquëta'are, mai ai do'ipi yecohua'ire ne tçoñe cato ai co'are paji. ²¹Ja do'ire Maija'quë do'iquëre hua'i aiñepi, çono ucuyepi, coa si'aye yo'oyepi ne tçoñe pa'ito nuñe yo'oye peoji. ²²Maija'quë ña hue'ñana si'aye aiñe pa'iji cuasaquë pani jare paire carojaima'ë coa më'ëse'e paye pa'iji. Sihuaquërepa pasipi, tayo yo'osiquëje pa'ire nëima'ëna, pa'iquë cato. ²³Jaje pa'iquëta'are i cuasayepi aiñe cui'ne pañe cuasaye pa'ina, iti coa asaquë aiquë pani jai do'i ani huesëye pa'iji, i cuasaye quëayere yo'oma' do'ire. Jaje pa'ina, si'aye mai sehuosicohua'i cuasayepi quëayere neñe pa'iji. Paquë pani co'aye neñe a'ë.

Pa'ini De'oye Yo'ojë'ë, Më'ëja'a Co'ye Oima'ë

15 ¹Maipi tutu quë'iohua'ipi Maija'quëre necaiquëre pare cuasacohua'ita'a jopo carasicohua'ipi de'oye yo'oma'cohua'ire quëcojë çocaiye pa'iji, tutu peocohua'ire. Maise'e de'oye pa'iyere cuasaye pañu'u, Jaje pa'ina, maipi

cocaiye pa'iji, jaohua'ire. ²Jaje pa'ina, pai ñape mai cajeohua'ire de'oye yo'oye pa'iji, i de'oye pa'i ja'ñere cajë. Cui'ne i Maija'quëre ai seña maca jaiye cuasaquë mëi ja'ñere cocaiye pa'iji. ³Najë'ë, Cristo i de'oye pa'iyere cuasama'ë pajl'i. Coa ai jerepa toyase'e cayere yo'o t'l'api, ñeje cayere: "Më'ëre pëicohua'i pëiñe yë'ëna tompëi." ⁴Si'aye iye ja'në tsoe toyajë pa'ise'e toyase'e a'ë, mai ye'ye ja'ñere cuasajë. Itina ñajë ai yo'oye pa'toje quëcojajë cui'ne huaso cuañone uteye pajajë cajë toyase'e a'ë. ⁵Jaje pa'ina, Maija'quëpi yo'o juja ma'ñe cui'ne yëhuo huasoye isiquëpi, cocaijaquë mësarute yecohua'i ja're conì de'oye yo'ojë pa'i ja'ñe Cristo Jesús pa'ise'eje pa'ija'cohua'ire. ⁶Jaje pa'ijë si'aohua'i te'e Maija'quë Diusure de'oquëre pa'ni cajë sihuaja'cohua'ire, mai Èjaë Jesucristo pëca ja'quëre.

Judío Peocohua'ire Quëaye

⁷Jaje pa'iyë sëte pai ñape yecohua'ire de'oye tsiojë'ë, Cristo mësarute de'oye tsiose'eje pa'ye, si'aohua'i Maija'quëre de'oquëre pa'ni cajajë caquë. ⁸Jaje pa'ina, cayë. Cristo cato judío paire necasi'i caquë daji'i, mai aiohua'ire ca nëoquë pa'ise'ere yo'o t'l'asi'i caquë. Jaje yo'oquë Maija'quë i ca nëose'ere nuñerepa yo'o t'l'aquë pa'iyere iñosi'i caquë. ⁹Daji'i, cui'ne judío pai peocohua'ireje, Maija'quëre de'oquëre pa'ni cajë sihuajajë caquë, teaye ñani oni yejesi do'ire. Toyase'e cayeje:

Jaje pa'ina, më'ëre de'oquëre pa'ni casil'i si'a yeja pai pa'i hue'ñana. Cui'ne më'ë mamire sihuaquë jëjës'i.

¹⁰Cui'ne yequë hue'ña toyase'epi caji:

Sihuajë'ë, pai daripëa, Maija'quë tsecohua'i ja're conì.

¹¹Cui'ne yequë hue'ña toyase'epi caji:

De'oquëre pa'ni sihuajë cajë'ë, Èjaëre.

Pai yejaña cui'ne si'a pai daripëa maña, judío pai peocohua'ipi.

¹²Cui'ne Isafasje toyapi:

Isaí tsëcapë aquëpi Èjaë pa'ija'quë api.

Pa'i jaëpi si'aohua'i judío pai peocohua'ire cuañeja'quë api.

Cuañequëna, jaëpi necaija'quë api cajë uteja'cohua'i a'ë.

¹³Maija'quëre señë, mai utejë pa'iyë isiquëre, sihuaye cui'ne ti se co'a ju'l'ine peoyerepa pa'iyë isija'quë caquë, mësarute ite necaiquëre pare cuasacohua'ire. Jare isiquëna, pa'ijë Maija'quë joyo tutu quë'iohua'ipi Maija'quë ca nëose'ere de'oyerepa utejë pa'ija'cohua'ire caquë secacaiyë.

¹⁴Maija'quë do'ijë, yë'ë tsoe asayë, mësarute de'oye yecohua'ire cuasayena timësicohua'ipi pa'iyë, cui'ne si'aye ta'ñe asacohua'ipi pa'iyë, cui'ne de'oye cuasajë yecohua'ire yëhuocohua'ipi pa'iyë. ¹⁵⁻¹⁶Jaje pa'iquëta'are ca'rama'quëpi nuñerepa quëasi'i caquë iyere toya saoyë, mësarute tsoe asa maña conì, mësarupi huanëyema'pë pa'ijajë caquë. Yë'ë cato judío peocohua'ire caquë Jesucristore necaiquëpi yo'oyë, Maija'quë oi do'ipi yë'ëre cuañese'eje pa'ye. Jaje pa'i do'ire iyere caquë toyayë, mësarute. Yë'ë Maija'quëre necai yo'oye cato iye a'ë. Judío pai peocohua'ire huaso cocare

quëaye a'ë. Jaje yo'oyë, jaohua'i Maija'quë joyo yo'o do'ire Maija'quë tsecohua'i pa'ijajë caquë. Jaje pa'ina, jaohua'i de'ocohua'ire pani ina isisi'i, Maija'quë tsecohua'i pa'ijajë cajë, cui'ne Maija'quë sihuaja'quë cajë.

¹⁷Maija'quë co'amaña necai yo'osi do'ire de'oyerepa yo'ohuë cayë pa'iji, yë'ëpi, Jesucristore sehuosiquë sête. ¹⁸Jaje pa'ita'are coa yequere cayë coeyë. Coa Cristopi yë'ë ja're tsoni nese'ere cayë yëyë, judío pai peocohua'ipi Maija'quëre asani de'oye sehuocaise'ere. Iye cato yo'ohuë, coa quëayepi cui'ne ne ññoñepi coní. ¹⁹Pai yo'oma'a tutupi yo'o ññoquë cui'ne Maija'quë joyo tutupi yo'oquë ññoquë quëahuë. Jaje yo'oquë huaso coca quëacaiye de'oye quëa ti'ahuë, Jerusalén huëosiquëpi cui'ne si'a hue'ña Ilirico yeja quë'rore paja'ana. ²⁰Jaje yo'oquë quëahuë, huaso coca Cristo mami ti asama'cohua'i quë'rona, yecohua'i tsoe quëasicohua'ini cui'na ëmëje'ena meñe quëa coñere coequë. ²¹Coa ai jerepa de'oye yo'ohuë, toyase'e cayejë pa'ye:

Ñaja'cohua'i a'ë, ñ pa'iyë aye ti asama'pë pa'isicohua'ipi.

Cui'ne asa ti'aja'cohua'i a'ë, ñ cayë ti asama'pë pa'isicohua'ipi.

Pablopi Roma Quë'rona Saiyere Cuasapi

²²Jaje iyere yo'oquë pa'i do'ire jaro do'i sani ñama'ë paë'ë, si'anë sani ñañe yëquëta'a. ²³Yure yë'ë ñño yo'oye ne saosiquë sête, yë'ë Española sai maca de'hue mësarute do'i ñasi'i, ai tsoe mësarute ña ëa ju'isiquëpi. ²⁴Mësarute ña huajësi jeteyo'je mësarupi yë'ëreje jëjo saocaiye pa'iji, España quë'rona.

²⁵Jaje pa'iquëta'are yure cato Jerusalénna saiye, sehuosicohua'i jaro pa'icohua'ire coçai ja'ñere saquë. ²⁶Jerusalén sehuosicohua'i curiquë peocohua'ire isi ja'ñere, Macedonia cui'ne Acaya pa'icohua'ipi iohua'i cuasayepi curiquë tsi'soñu'u cuasahuë, jëjo sao ja'ñere. ²⁷Jaohua'ipi sihuajë curi tsi'soni jëjo saohuë, Jerusalénna, judío pai sehuosicohua'ire, judío paipi Maija'quë coca quëa do'ire judío peocohua'ipi Maija'quë joyo pa'iyere ti'ahuë, huaso cocare. Ti'asicohua'ipi iye yeja ayere curiquëpi judío pai sehuosicohua'ire coçaiye pa'iji. ¿Me pañe'ni?

²⁸Jaje pa'ina, si'aye iye yo'o tējini cui'ne curiquë sehuosicohua'i tsi'sose'e Jerusalén paina isisi maca sai huëoja'quë a'ë, Española. Jaronai mësarute do'i ñaquë sasi'i. ²⁹Iyere cuasayë. Yë'ë mësarü quë'ro saisi maca ti'aja'quë a'ë, Cristo coca quëaye timësiquëpi mësarute quëa huaso ja'ñere saquë.

³⁰Maija'quë do'ijë, mai Ejaë Jesucristo do'ipi cui'ne Maija'quë de'o joyo mësarute oi do'ipi mësarute señe, yë'ëre coçaij'ë, mësarü Maija'quëre seçacaiyepi. ³¹Maija'quëre seçacaij'ë, Judea pa'icohua'i sehuoma'cohua'ipi yë'ëre co'aye yo'oye paja'cohua'ire cui'ne yë'ë sacaise'e de'oye sihuajë ise'e pa'ija'core Jerusalén sehuosicohua'i pa'icohua'ipi.

³²Jaje seçacaij'ëna, Maija'quëpi yëna, mësarü quë'rona sihuaquë saija'quë a'ë, mësarü ja're coní pëa huajësi'quë pa'ija'quë caquë. ³³Maija'quë de'oye pa'iyë isiquëpi si'ahua'ire mësarure pa'ijaquë. Jaje pa'ijaquë.

Pai Ñapere Pëpaye

16 ¹Cencrea sehuosicohua'i pa'icohua'ire coçαιο pa'iconi Maija'quë do'ico, de'ocore pao, Febeni caquë quëayë, mësarute. ²Jaore de'oye mai Ëjaë mamipi cuasajë yo'ocaijë'ë, sehuosicohua'ire te'e cuasacohua'ire yo'oyere papi yo'ojë. Jaje yo'ojë cui'ne si'aye iote jopo co'amaña caraye pa'ito coçaijë'ë. Jaõ cato jai paire coçaisicoa, cui'ne yë'ëreje coçaisicoa.

³Pëpacaijë'ë, Priscilare cui'ne Aquilare, yë'ë ja're conì Cristo Jesús co'amaña coçaisicohua'ire. ⁴Jaohua'i cato yë'ë pa'yere huasoñu'u cajë iohua'i pa'yere ti nejo cuañoñe ja'i maca huajëya'yerepa yo'osicohua'ire. Jaje pa'ina, yë'ëse'e de'oji, iohua'i yo'ose'e caye pañë. Cui'ne de'oji, cayë, jaohua'i yo'ose'e Maija'quë do'ijë judío paì peocohua'ije. ⁵Pëpacaijë'ë, Priscila cui'ne Aquila huë'ena Maija'quë do'ijë tsi'sisicohua'ire. Pëpacaijë'ë, Epenetore, yë'ë oiquëre, Asia yeja aquëpi du'ru macarepa Cristo coca asani sehuoquë pa'isiquëre. ⁶Pëpacaijë'ë, Mariáreje mësarute cuasaco jaiye necaio pa'isicore. ⁷Pëpacaijë'ë, yë'ë cajeohua'ire Andrónicore cui'ne Juniasre yë'ë ja're conì co cuaño sito te'e pa'isicohua'ire. Jaohua'i cato Jesús jëjo saocohua'ipi ai de'ocohua'i a'ë, cayë. Cui'ne jaohua'ipi du'ru sehuosicohua'i paë'ë, yë'ë ja yë'ta'a sehuoma'në.

⁸Pëpacaijë'ë, Ampliatore yë'ë oiquëre mai Ëjaë do'ipi. ⁹Pëpacaijë'ë, Urbanore mai ja're conì mai Ëjaë co'amaña yo'oquëre, cui'ne yë'ë oiquë Estaquisre pëpacaijë'ë. ¹⁰Pëpacaijë'ë, Apelesre, Cristore coa necaiquëre pare asaquëpi jaiye neñañe pa'itoje quëcosiquëre. Cui'ne pëpacaijë'ë, Aristóbulo tsëcapëre i huë'e pa'icohua'ire. ¹¹Pëpacaijë'ë, yë'ë cajeire Herodiónre, cui'ne Narciso tsëcapëre, mai Ëjaëre sehuocohua'ire. ¹²Pëpacaijë'ë, Trifenare cui'ne Trifosare, mai Ëjaë co'amaña necaicohua'ire. Cui'ne mai oicorepa Percidare mai Ëjaë co'amañare ai cuasaco necaio pa'icore pëpacaijë'ë. ¹³Pëpacaijë'ë, Rufore, mai Ëjaëre sehuoni pa'iquëre pare. Cui'ne i pëca ja'core yë'ë ja'coje pa'iore pëpacaijë'ë. ¹⁴Pëpacaijë'ë, Acincritore, Flegortere, Hermas, Patrobas, Hermes cui'ne iohua'i ja're conì pa'icohua'ire. Si'aohua'ire pëpacaijë'ë, Maija'quë do'ijëre. ¹⁵Pëpacaijë'ë, cui'ne Filoyo cui'ne Juliare, Nereore, cui'ne io yo'jeore, Olimpasre, cui'ne si'aohua'i iohua'i ja're conì Maija'quë do'ijë pa'icohua'ire.

¹⁶De'oyerepa sa'ñe sihuajë pëpajë'ë. Si'aohua'i Cristore asacohua'ipi mësarute pëpa saoyë, jaro pa'icohua'ire.

¹⁷Maija'quë do'ijë señë, mësarute. De'hua ñajë pa'ijë'ë, yequë tsëcapë a'ë cajë yo'oye, cui'ne ne tañoñe necohua'ire. Jaje yo'oye cato mësarü case'ere sañope yo'oye a'ë. Jaohua'ire tsioma'pë pa'ijë'ë. ¹⁸Jaje cacohua'i cato mai Ëjaë Jesucristore necaima'pë pa'iyë, coa ai jerepa iohua'i de'oye pa'yere cuasajë yo'oyë. Jaje yo'ojë esa sehuocaicohua'ini coa cosoyë, iohua'i alji maña de'o yë'o cayepi. ¹⁹Si'aohua'i asayë, mësarü de'oye sehuocaise'e. Jaje

pa'ina, yë'ëje sihuayë. Ja yë'ta'a mësaru ta'ñe cuasacohua'i pa'ija'cohua'ire caquë secacaiyë, mësaru de'hue de'oyere yo'ojajë caquë, cui'ne co'ayere ti yo'oma'pë caquë. ²⁰Jaje pa'ijëna, Maija'quë de'oye jo'cua ai cuasama'pë pa'iyë isiquëpi Satanás huati ëjaëre mësaru quëo huë'ehuëna esa jëjo oaja'quë api. Mai Ëjaë Jesucristopi de'oye ñacaina, de'oye pa'ijë'ë.

²¹Mësarute pëpa saoji, Timoteo yë'ë ja're conì co'amaña nequë pa'iquëpi. Cui'ne Lucio cui'ne Jasón, cui'ne Sosípater yë'ë cajeohua'ipi mësarute pëpa saoyë, jaro.

²²Cui'ne yë'ë Terciojë iye toya ja'hua toyacaiquëjë jaro mësarute pëpa saoyë, mai Ëjaërepa do'ipi.

²³Mësarute pëpa saoji, Gayojë. I huë'ere pa'iyë, yë'ë, cui'ne i huë'ena si'aohua'i sehuosicohua'i tsi'sijë pa'iyë. Cui'ne pëpa saoji, Erastoje, pai pa'i daripë curiquë de'huacai pa'iquëpi. Cui'ne Maija'quë do'iquë Cuartojë pëpa saoji, jaro.

²⁴Mai Ëjaë Jesucristo coa isiyepi mësaru ja're pa'ijaquë. Jaje pa'ijaquë.

Pëpa Tëjiye

²⁵Tsoe mësarute quëahuë, huaso cocare. Ja cocaja'a asayë, mai.

Maija'quë mësarute quëcojë nëñerepa pa'icohua'ire necai tuture payë. Ja do'ire mësaru i tsecohua'ipi pa'iyë. Iye yo'oyere cato iye yeja de'huama'në Maija'quë nesi'i cuasase'e a'ë. Jare tsoe yahuese'e paji'i.

²⁶Jaje pa'iquëta'are yureta'a Maija'quë ti pani huesëquëpi cuañequëna, Maija'quëre quëacaicohua'i toyase'ëja'a yure cato maire iñopi. Cui'ne Maija'quë nesi'i cuasa nëose'e yahue pase'ere si'a yejaña pa'icohua'ire iñopi, jaohua'ipi itire pa'ë cuasajë de'oye i cuañëne sehuocaijajë caquë.

²⁷Maija'quë te'i si'aye asaquë ta'ñe pa'ire pani si'anëpi Jesucristo do'ija'a de'okuëre pa'ni cajë sihuajë pañu'u. Jaje pa'ijaquë.